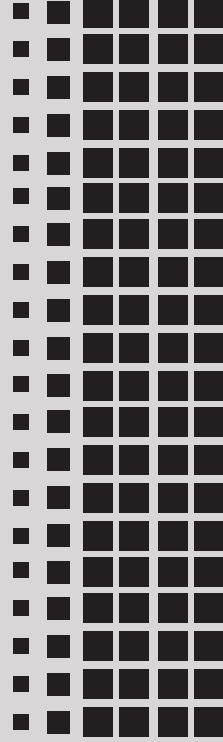
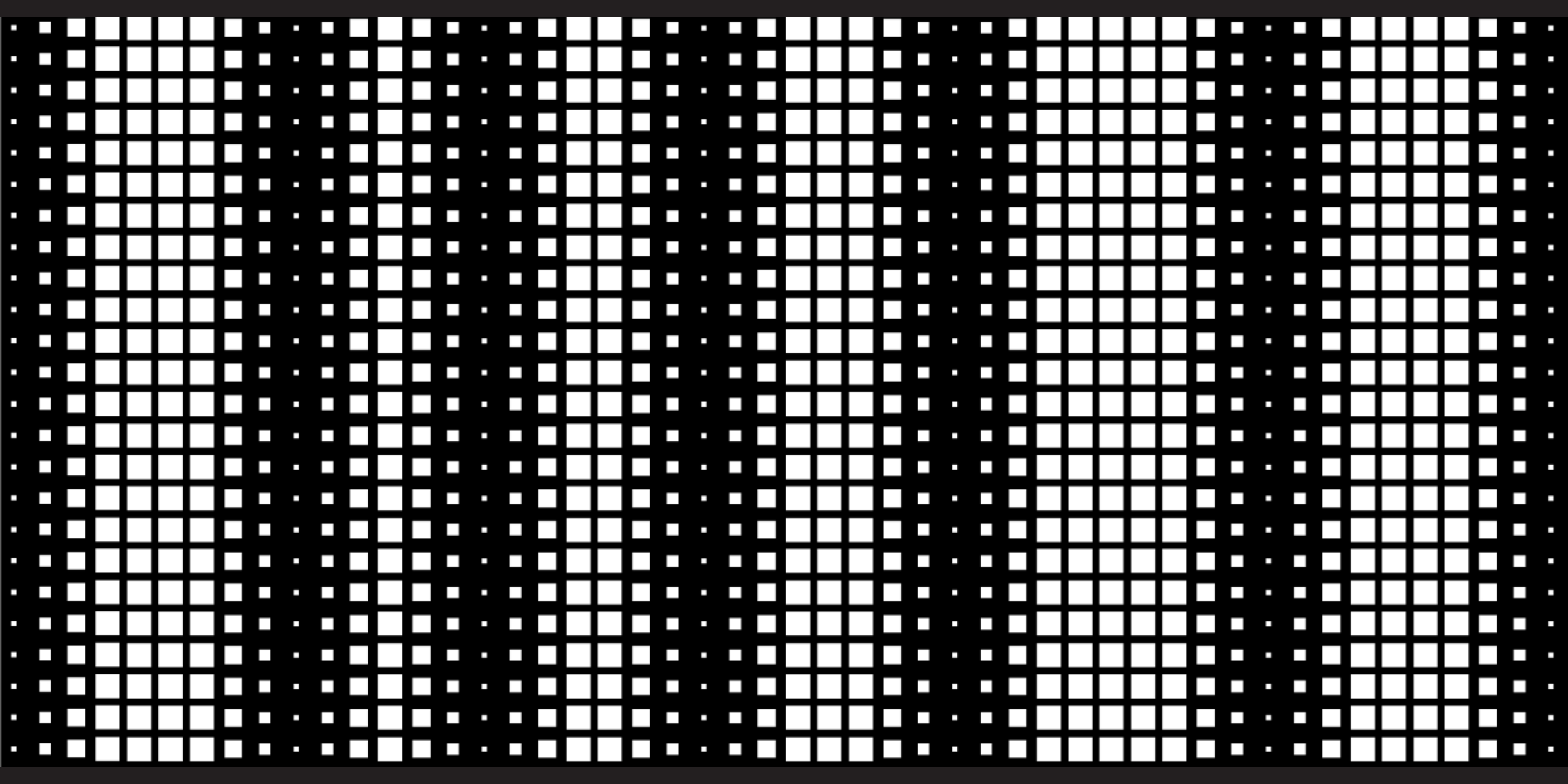

ΕΝΑ ΠΕΙΡΑΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ_ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ_ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2014

ΕΝΑ ΠΕΙΡΑΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
κτίριο συμμετοχικών δραστηριοτήτων στο κέντρο του Βόλου

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΔΑΜΒΟΠΟΥΛΟΥ ΑΡΕΤΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΕΣ: ΓΑΒΡΗΛΟΥ ΕΒΕΛΥΝ_ΛΥΚΟΥΡΙΩΤΗ ΙΡΙΣ

οδός μεταμορφώσεως Ι, κολάζ, προσωπικό αρχείο

οδός μεταμορφώσεως II, κολάζ, προσωπικό αρχείο

περίληψη - abstract

Αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι ένα δημόσιο κτίριο στο κέντρο της πόλης του Βόλου, το οποίο επιθυμεί να στεγάσει δραστηριότητες σχετικά με την αρχιτεκτονική, την πόλη και τους κατοίκους της.

Έναυσμα για την επιλογή αυτή, αποτέλεσε η μελέτη -στα πλαίσια του ερευνητικού θέματος- του συμμετοχικού σχεδιασμού ως θεωρία και ως πρακτική, τόσο κατά την περίοδο της πρώτης εμφάνισής του στα τέλη της δεκαετίας του '50, όσο και στις σύγχρονες εκφάνσεις του στην παγκόσμια κοινότητα. Αρχικός στόχος της εργασίας δεν είναι το ίδιο το κτίριο, αλλά να δημιουργηθεί μια συνθήκη ικανή να επιτρέπει στους κατοίκους μιας πόλης να συμμετέχουν ενεργά και καθοριστικά στην διαμόρφωση του δομημένου περιβάλλοντος μέσα στο οποίο ζουν.

Το κτίριο βρίσκεται στο κέντρο του Βόλου, ανάμεσα σε δύο άλλα δημόσια κτίρια, την πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη και την εκκλησία της Μεταμόρφωσης, τα οποία δημιουργούν ένα δίπολο δημόσιας δράσης. Πρόθεση του σχεδιασμού είναι το κτίριο αυτό να λειτουργήσει ως ένας δημόσιος χώρος για συνάντηση και συναλλαγή, τόσο γύρω από τα θέματα της αρχιτεκτονικής και του δημόσιου δομημένου χώρου, όσο και γύρω από οποιοδήποτε άλλο θέμα της καθημερινής ζωής στην πόλη. Οι χώροι του δεν στεγάζουν κάποια συγκεκριμένη εργασία αποφασισμένη εξ αρχής, αλλά προσφέρουν όλες τις αναγκαίες προϋποθέσεις και υποδομές για συνάντηση, συζήτηση, σχεδιασμό, κατασκευή, παρουσίαση, έκθεση και αποθήκευση. Πρόκειται, ουσιαστικά, για έναν δημόσιο χώρο ανεπτυγμένο σε ορόφους, έτοιμο να δεχτεί οποιαδήποτε χρήση του προσδώσουν οι ίδιοι οι κάτοικοι της πόλης, πέρα από την αρχική πρόθεση του σχεδιασμού του. Τελικό αντικείμενο της συγκεκριμένης πρότασης δεν είναι μόνο το ίδιο το οικοδόμημα, αλλά και ολόκληρο το σύστημα γνώσης, επαφών, ιδεών που θα προκύψει από την δράση που θα φιλοξενεί.

The subject of this thesis project is a public building in the city center of Volos, which aims to host activities related to architecture, the city itself and its residents.

Trigger for this choice was the research about participative design as theory and practice, both during its first appearance in the late 50s, as well as in its modern aspects in the global community. The initial aim of this thesis is not the building itself, but the creation of all the sufficient conditions, which would allow to the residents of the city to actively participate into the shaping of their built environment.

The building is located in the center of the city of Volos, between two other important public buildings, the university library and the church of Metamorphosis, which create a dipole of public action. The intention of the design is the building to perform as a public space for meeting and interchanging as regards as architecture, public built space and generally every aspect of everyday life in the urban space. The spaces are not designed for a specific action, determined from scratch, but offer all the necessary conditions and facilities for meeting, discussing, designing, constructing, presenting and storing. The central staircase is an essential part of the design. It lifts the public action from the streets, pedestrians and the square to the upper levels. Essentially, this project is about a public space developed in levels, ready to accept any kind of use its users would like to give it, beyond any design intention or even imagination. The final objective of this thesis is not only the building itself, but also the whole system of knowledge, contacts, ideas and more that would occur by the hosted actions.

οδός ερμού Ι, κολάζ, προσωπικό αρχείο

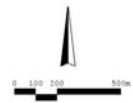

οδός ερμού ΙΙ, κολάζ, προσωπικό αρχείο

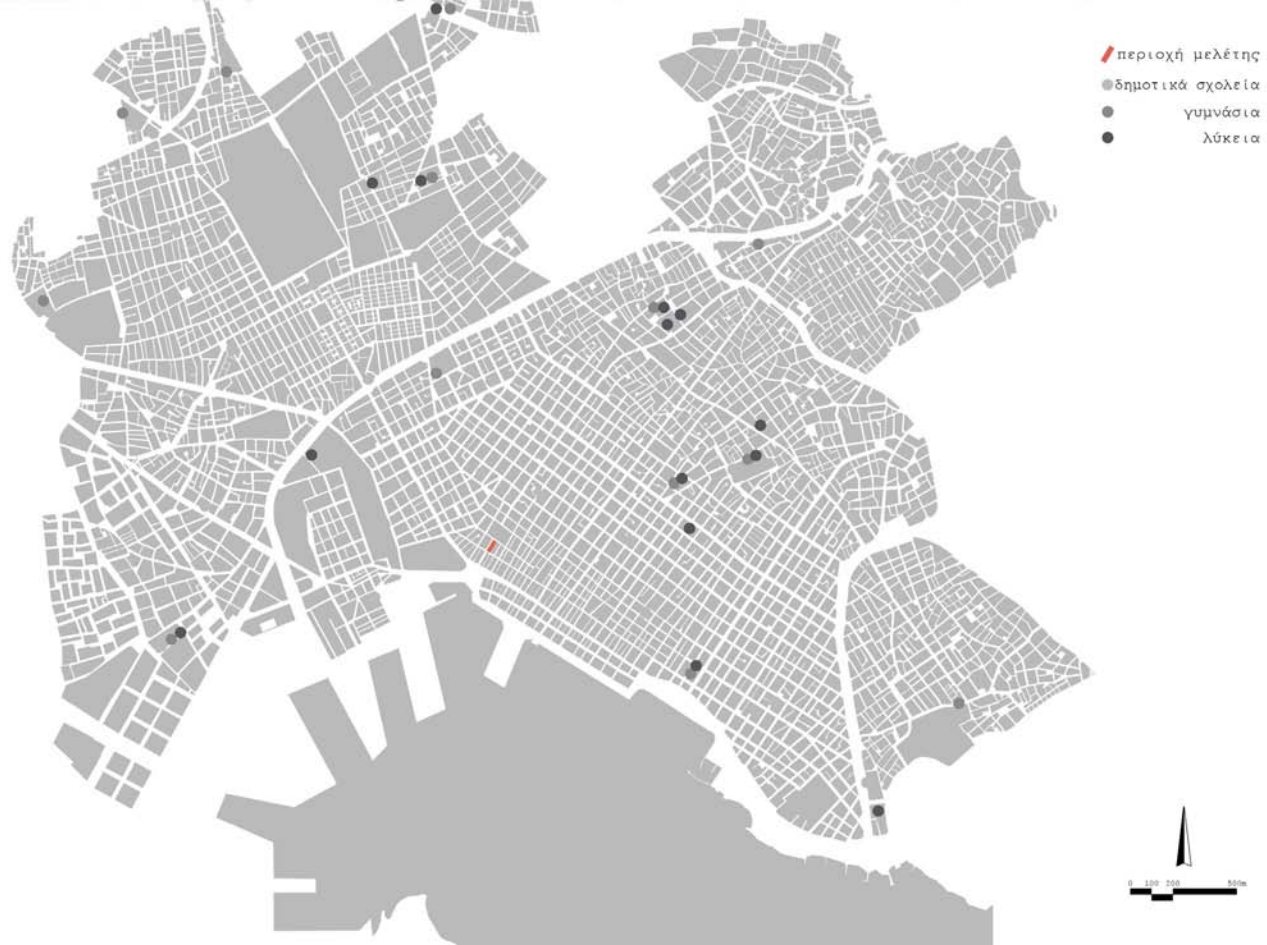
χαρτογράφηση

- περιοχή μελέτης
- αρχιτεκτ. γραφεία
- σχετικό εμπόριο

Βόλος, επαγγελματικό δίκτυο

μαθητές δημοτικού

ευρύτερη περιοχή μελέτης

διασπορά ανθρώπων

ηλικιωμένοι

φοιτητές

ευρύτερη περιοχή μελέτης

διασπορά ανθρώπων

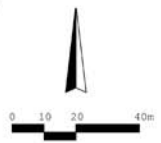

skaters

ευρύτερη περιοχή μελέτης

διασπορά ανθρώπων

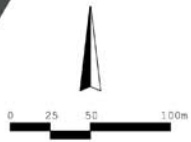

αξιόλογα κτίρια:
με χώρους συγκέντρωσης
ή/και εργασίας

αποκαταλελειμένοι/κενοί
χώροι:
καταρτισμένοι χώροι καταστροφών

επέκταση δικτύου, περιοχή μελέτης

επέκταση δικτύου, νομός μαγνησίας

σχεδιαστικές προθέσεις

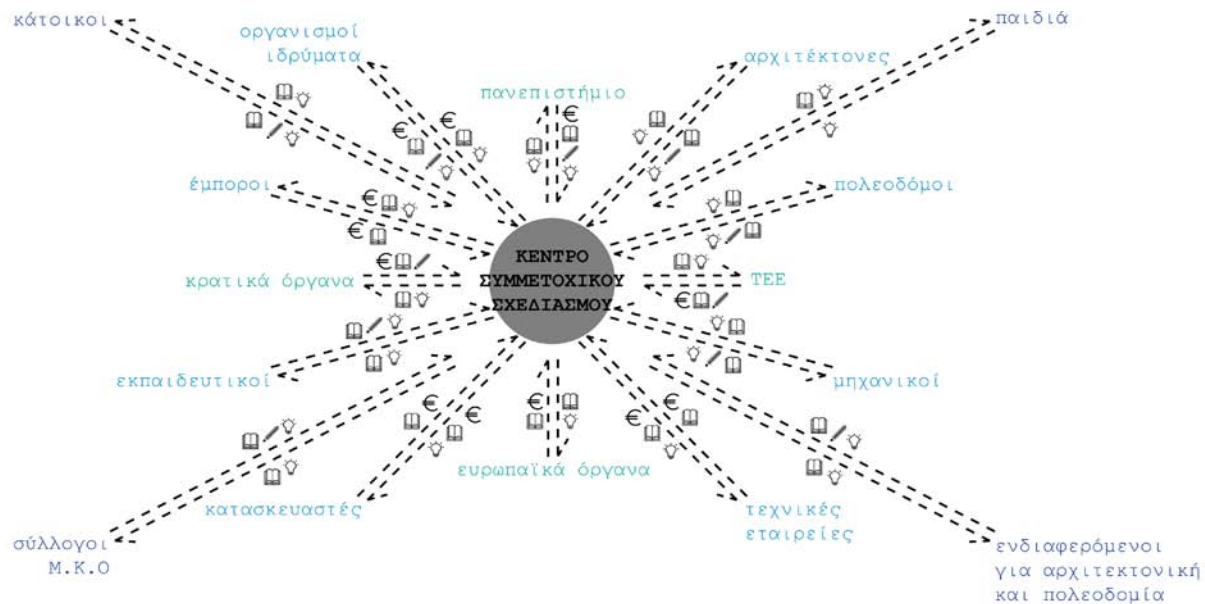
Αρχικός στόχος της διπλωματικής εργασίας δεν είναι το ίδιο το κτίριο, αλλά να δημιουργηθεί μια συνθήκη ικανή να επιτρέπει στους κατοίκους μιας πόλης να συμμετέχουν ενεργά και καθοριστικά στην διαμόρφωση του δομημένου περιβάλλοντος μέσα στο οποίο ζουν.

Η αρχιτεκτονική δημιουργεί το περιβάλλον μέσα στο οποίο τα άτομα καλούνται να ικανοποιήσουν τις βασικές, βιολογικές τους ανάγκες, αλλά και τις κοινωνικές. Εφόσον ο χώρος μέσα στον οποίο κινούνται έχει τη δύναμη να επηρεάσει όλες αυτές τις δραστηριότητες, έτσι

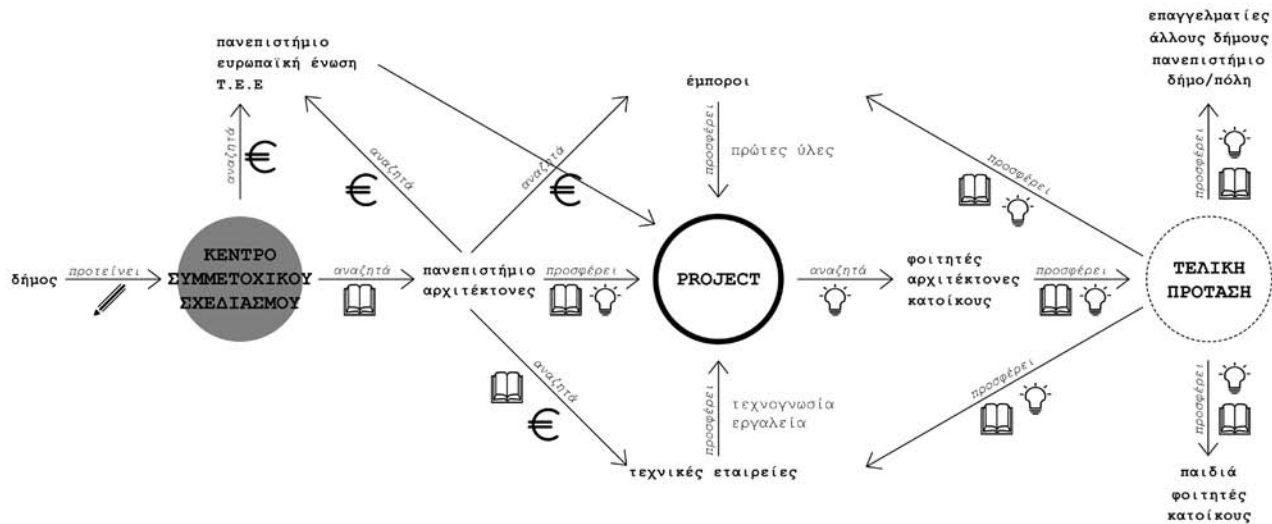
και τα άτομα έχουν το δικαίωμα να επηρεάσουν τη μορφή του χώρου, ώστε να επιτελούν τις παραπάνω ανάγκες με τον καλύτερο δυνατό ή/και επιθυμητό τρόπο. Επιπλέον, κάθε άνθρωπος είναι φορέας πολλών και διαφορετικών ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, που στο σύνολό τους συνθέτουν τον ανθρώπινο πολιτισμό. Αν οι πολίτες δεν μεταδώσουν αυτά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους στο άμεσο περιβάλλον τους οδηγούμαστε σε μια μονόπλευρη παραγωγή του χώρου από αυτούς που έχουν τη θεσμική αναγνώριση να το κάνουν, δημιουργώντας έτσι απρόσωπα και ουδέτερα κτίρια. (top down approach)

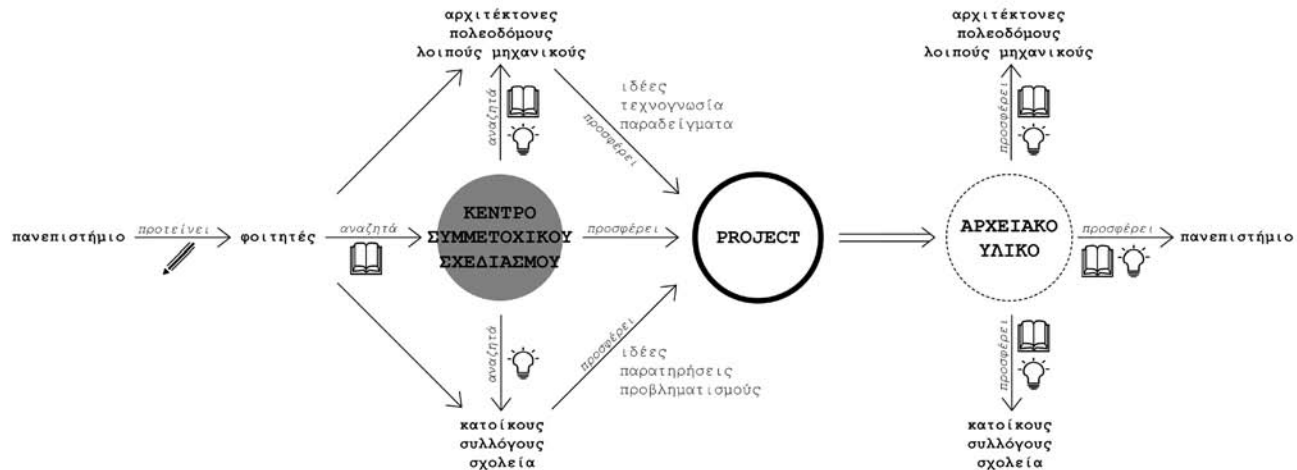
Ειδικότερα τα τελευταία χρόνια, και στα πλαίσια της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, οι πόλεις βιώνουν μια παρακμή, η οποία οφείλεται σε ποικίλους οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες. Η κεντρική πολιτική αδυνατεί να επιλύσει αυτά τα προβλήματα, ή αδιαφορεί για αυτά. Τα άτομα, οι κάτοικοι των πόλεων, ανίκανοι να ενεργήσουν καταλυτικά, δέχονται τις επιπτώσεις αυτής της παρακμής της πόλης η οποία επηρεάζει τόσο την καθημερινότητά τους, όσο και την ψυχολογία τους.

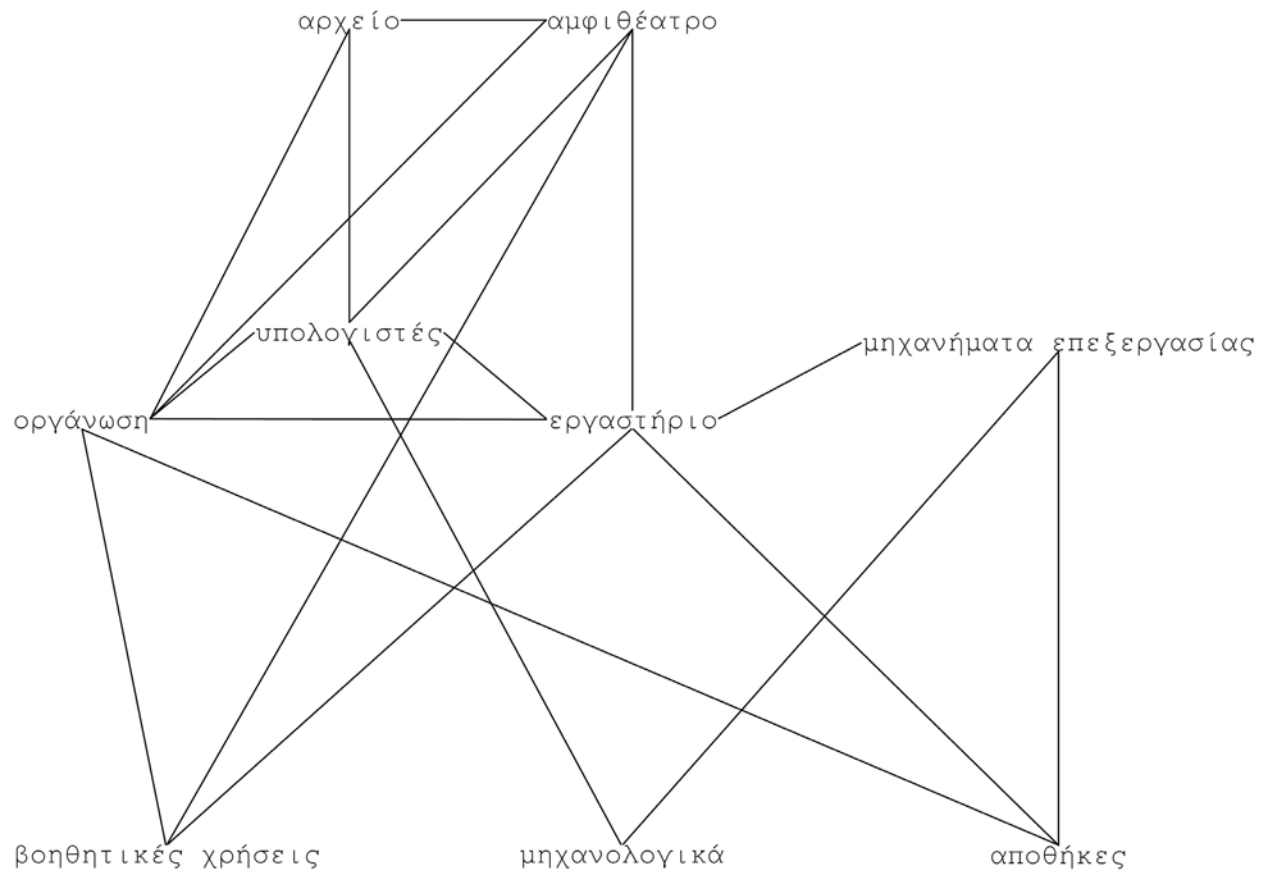
Βασικό κομμάτι αυτού του κτιρίου είναι οι άνθρωποι που θα δραστηριοποιούνται μέσα σε αυτό. Πρόκειται για έναν χώρο συνάντησης και συνεργασίας ετερόκλητων ομάδων και ατόμων που κατοικούν στην ίδια πόλη, με σκοπό την επιρροή τους πάνω στο δομημένο περιβάλλον, με έναν άμεσο και δημοκρατικό τρόπο. Δρα ως μια πλατφόρμα για συλλογική έρευνα και δράση μέσα στην πόλη (bottom up approach).

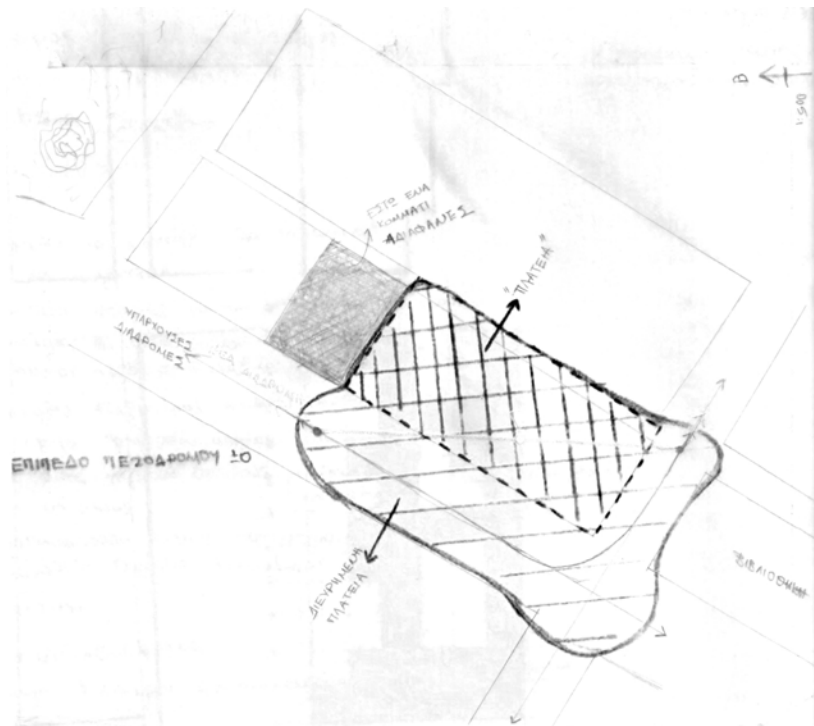
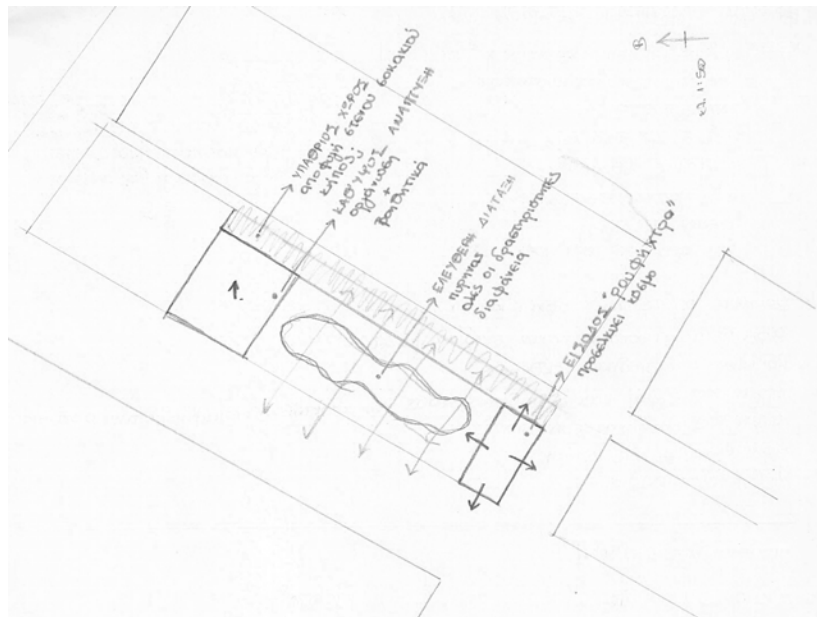

€ χρηματικοί πόροι 📖 γνώσεις 🔬 αντικείμενο προς έρευνα 💡 ιδέες
 — θεσμικά όργανα — επαγγελματίες — πολίτες

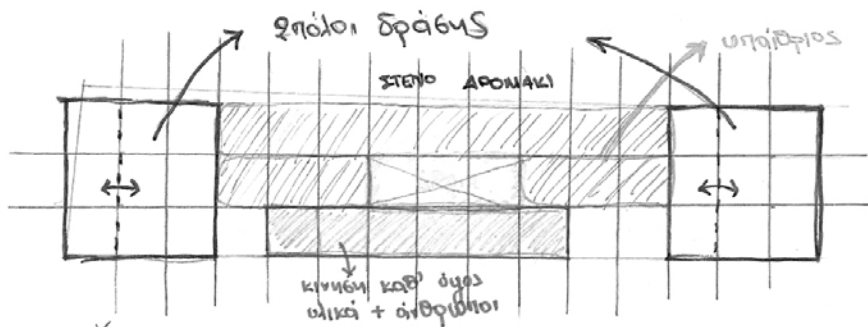

I.N.

χώρος : κίνηση δράβης απόπλευση έκδοσης

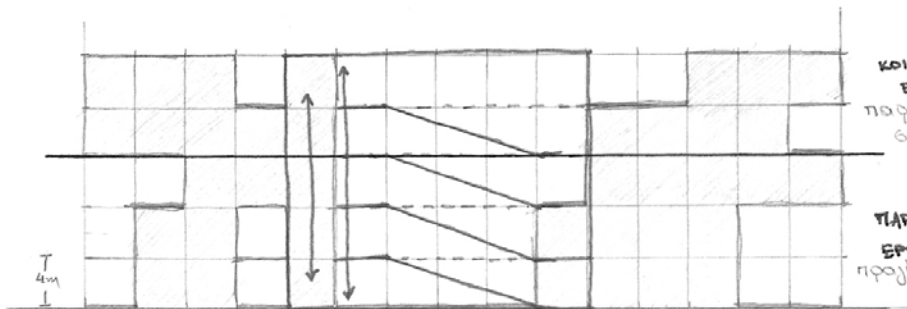
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ ΕΡΓΩΝ

Καναβός σταλωβιά 4x4 μ

ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

I.N.

ΚΟΙΤΗΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ παραγωγή, από ευρημάτων

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ προμηθευτικό + θεωρ πράσεων

ΕΠΙΠΕΔΑ

Βασ. χώρος διαφάνεια

- Σ + ↑ υπολ. χώροι -
- + χώρος εργοσ
- Πλάτεια - π

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

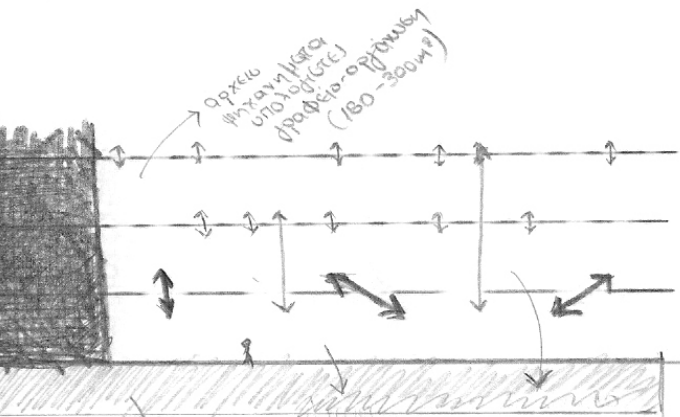
αποδοκίες μηχανολογικά βοηθητικά (130-180μ²)

μικρή διαφάνεια

μεγάλη διαφάνεια

μεγάλη διαφάνεια

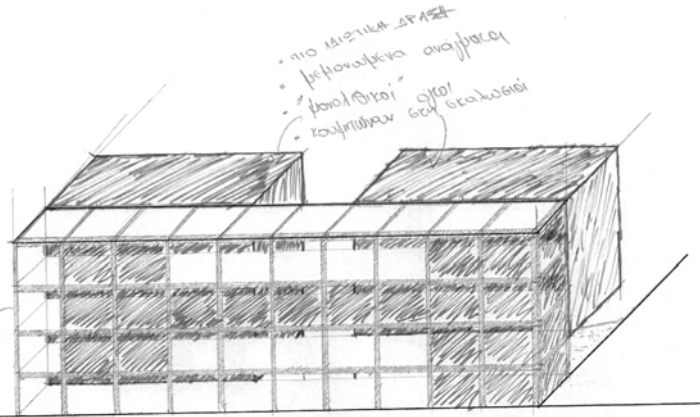
μεγάλη διαφάνεια

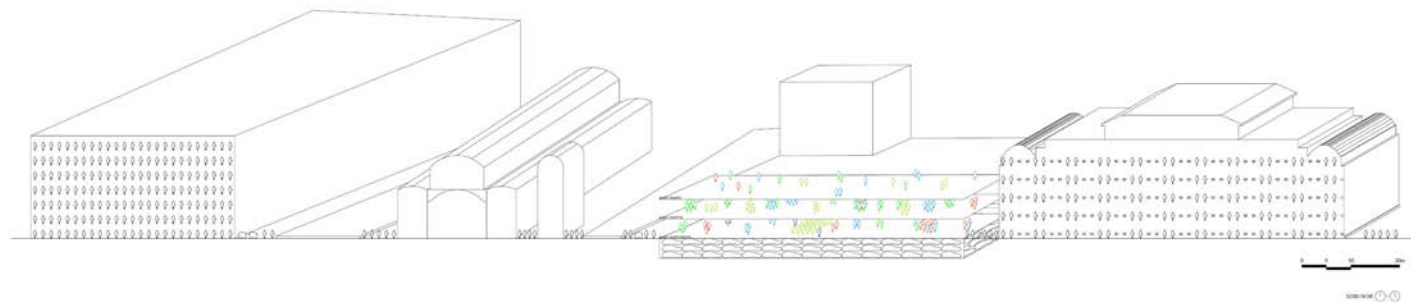
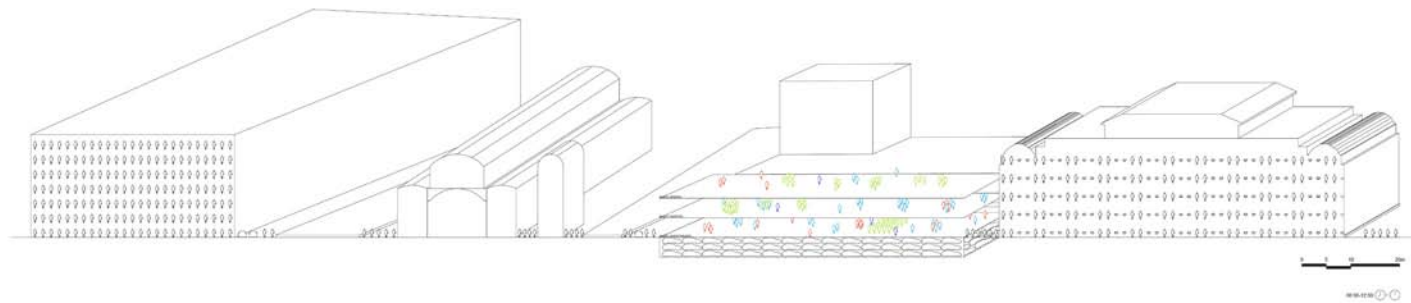

πλάτεια αβάντα (200mm)

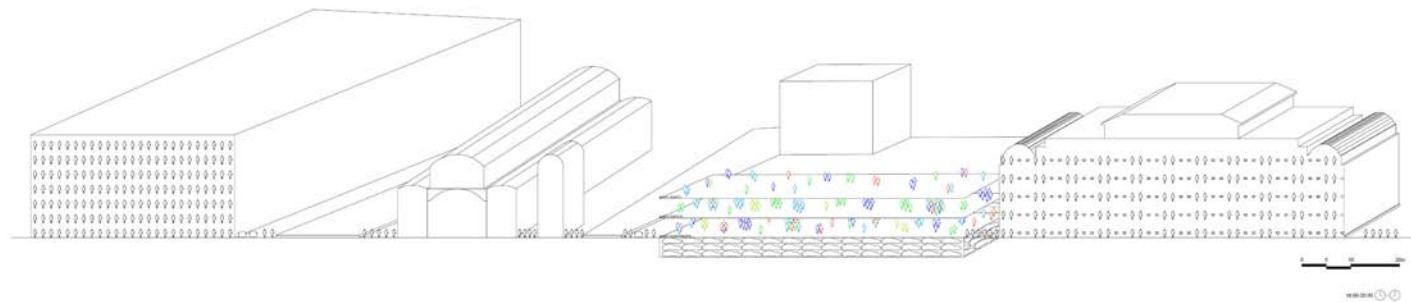
εργαστήριο (200mm)

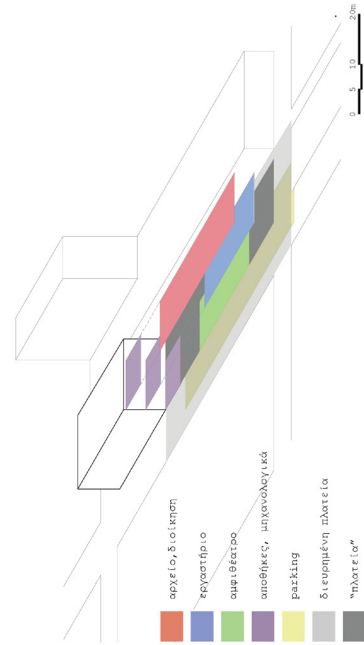
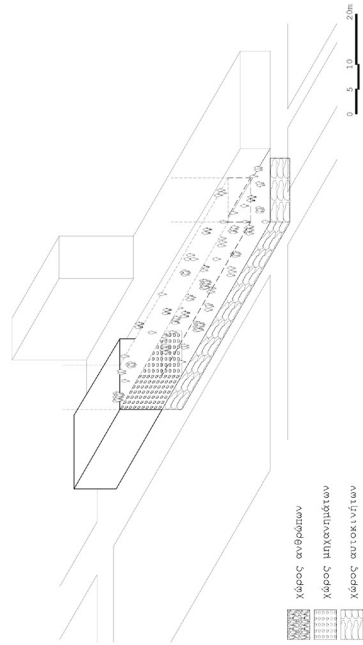
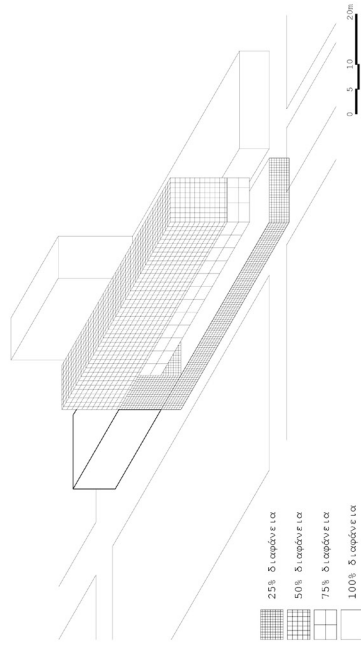
* το οικοπέδο σήμερα λειτουργεί ως parking

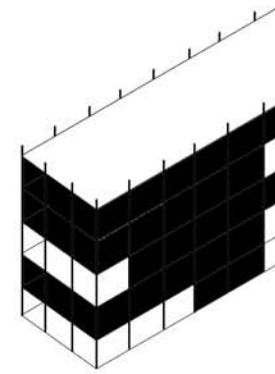
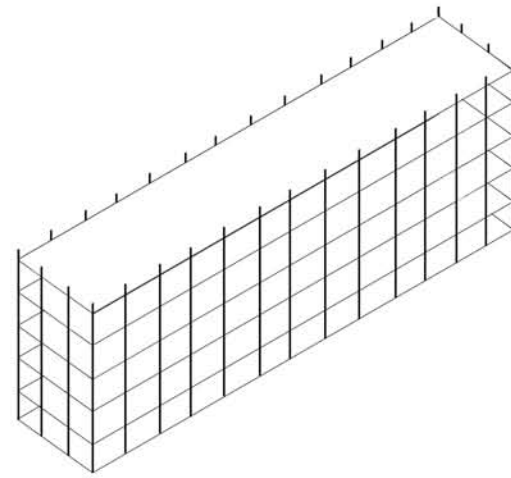
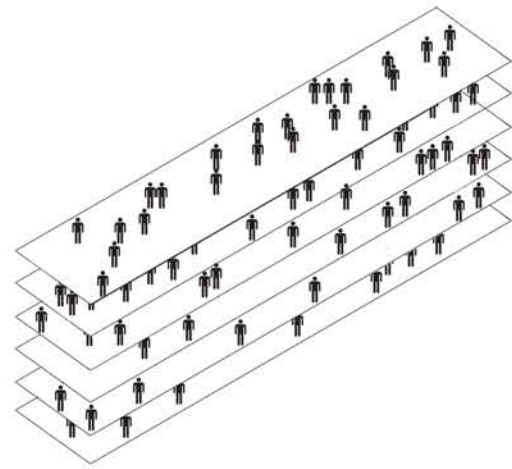
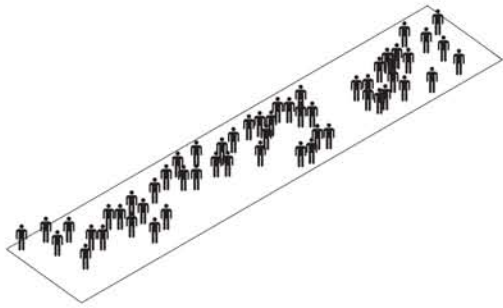
Πόλεως
 Πόλεως
 Πόλεως
 Πόλεως
 Πόλεως

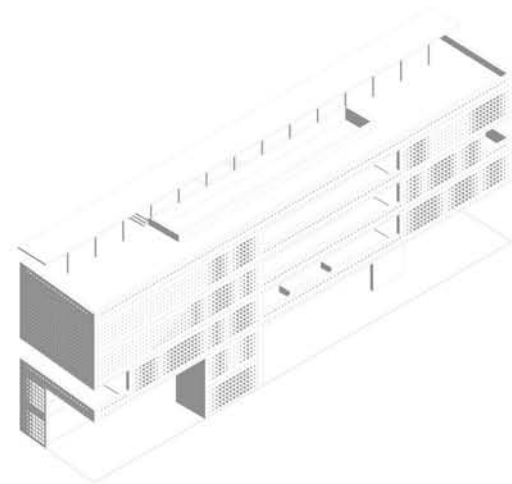
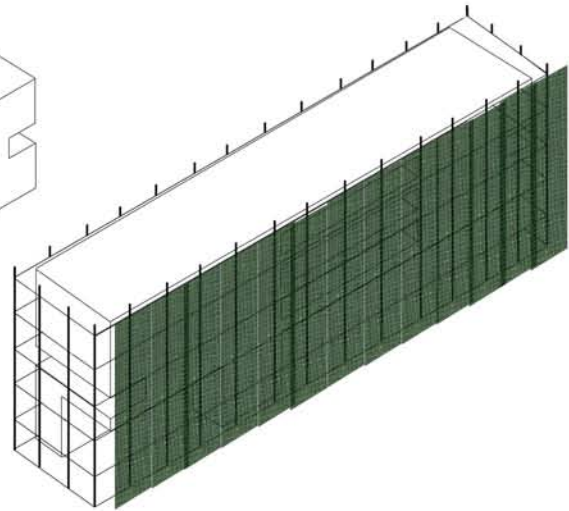
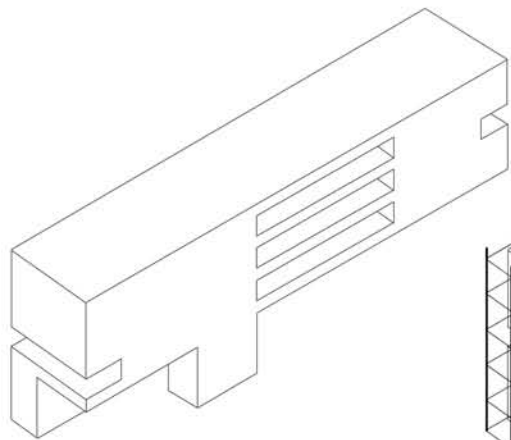
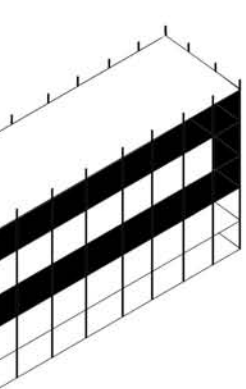

“χρήστες”, κολάζ, προσωπικό αρχείο

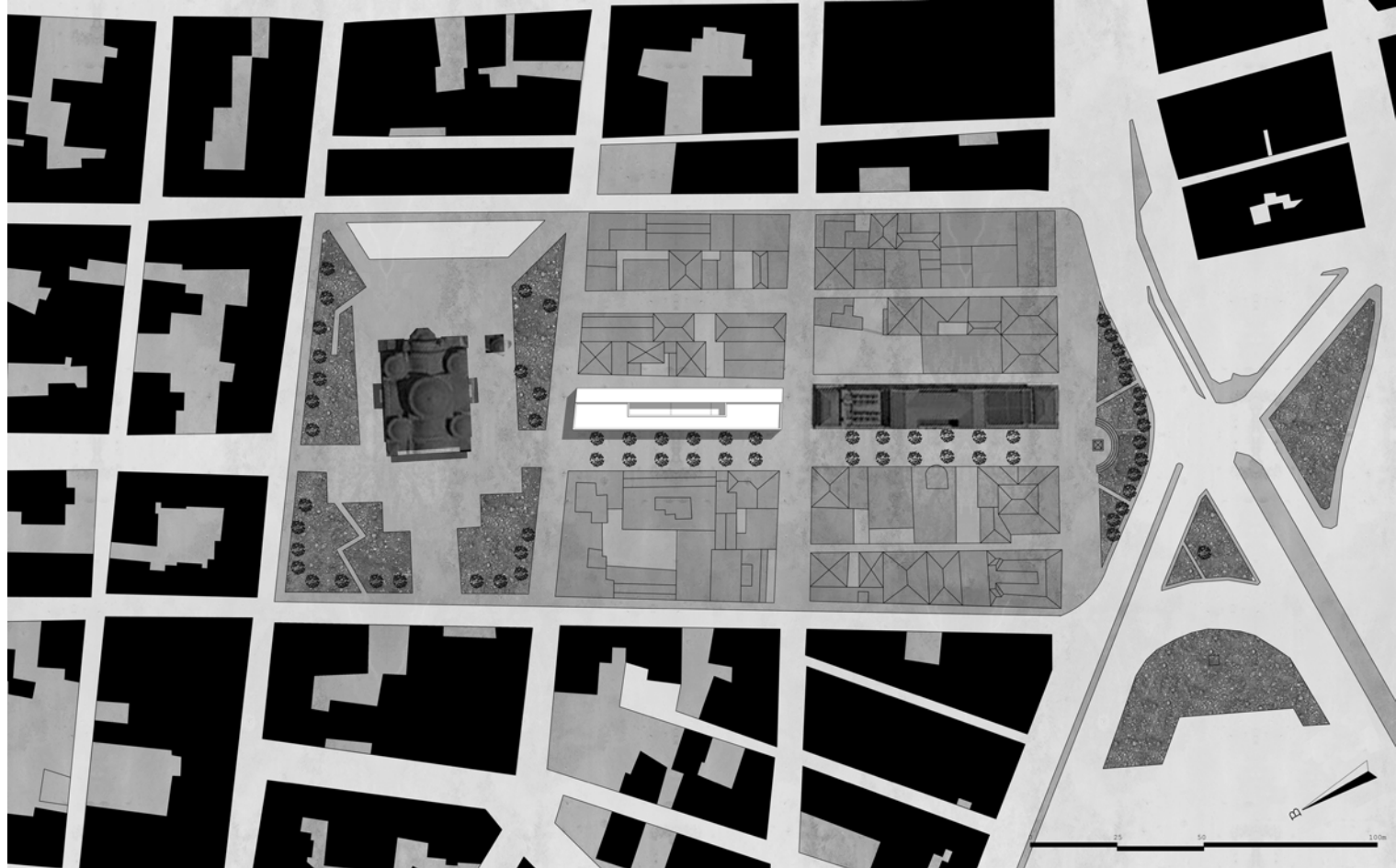
εξέλιξη σχεδιαστικής ιδέας

σχέδια

υπόμνημα

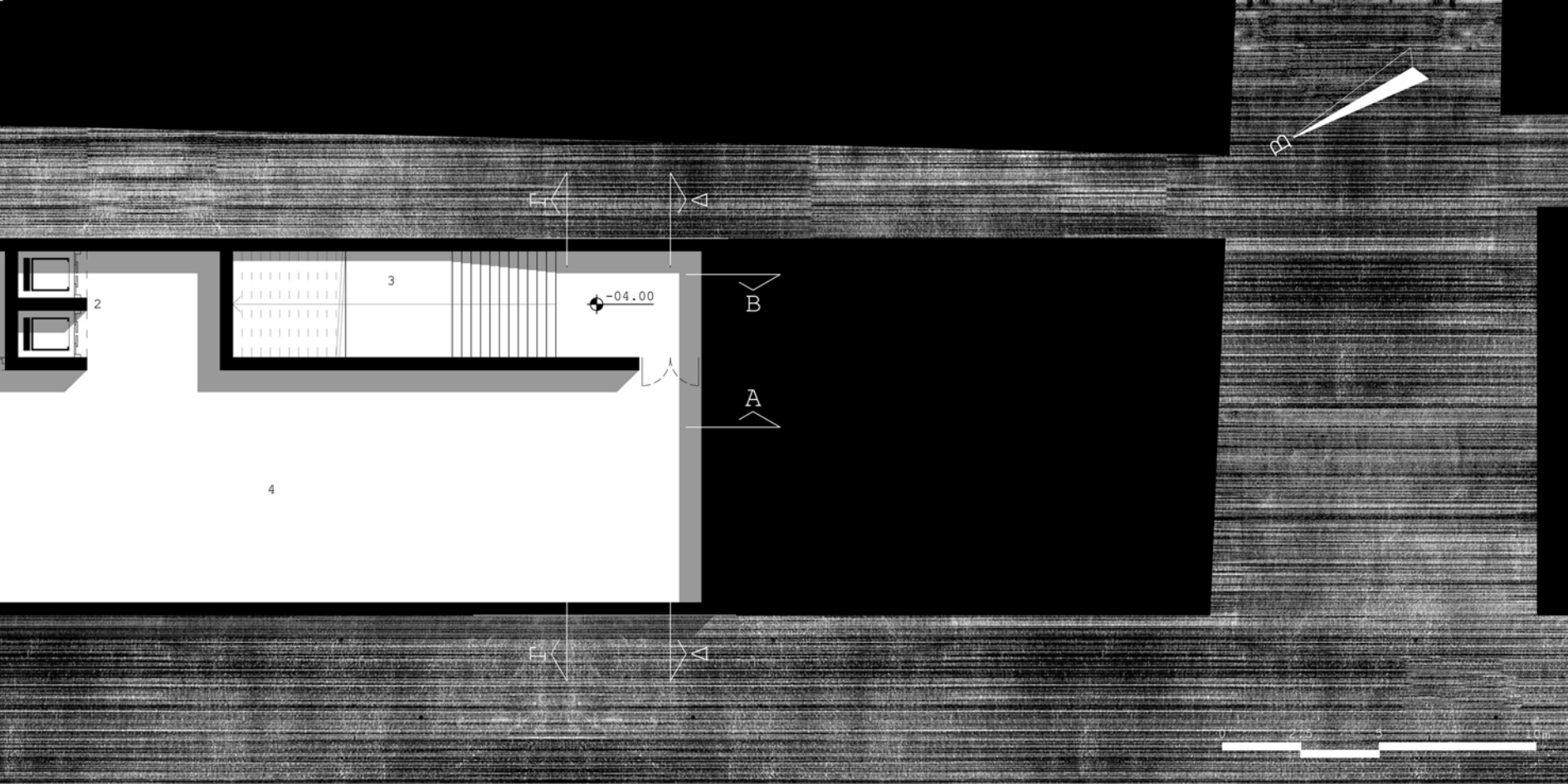
1. ανελκυστήρας υλικών
2. ανελκυστήρες κοινού
3. κλιμακοστάσιο
4. αποθήκες/μηχανολογικά
5. ξυλουργείο
6. γραφείο οργάνωσης
7. σιδηρουργείο
8. εργαστήριο η/υ
9. w.c
10. υπαίθριος χώρος εργασίας
11. servers
12. εργαστήριο μακέτας
13. κλειστός χώρος εργασίας
14. μπαλκόνι
15. κουζίνα/καφέ
16. χώρος έκθεσης/καθιστικό
17. αμφιθέατρο
18. βοηθητικές εγκαταστάσεις
αμφιθεάτρου
19. αρχείο
20. ελεύθερος χώρος/ταράτσα

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟ

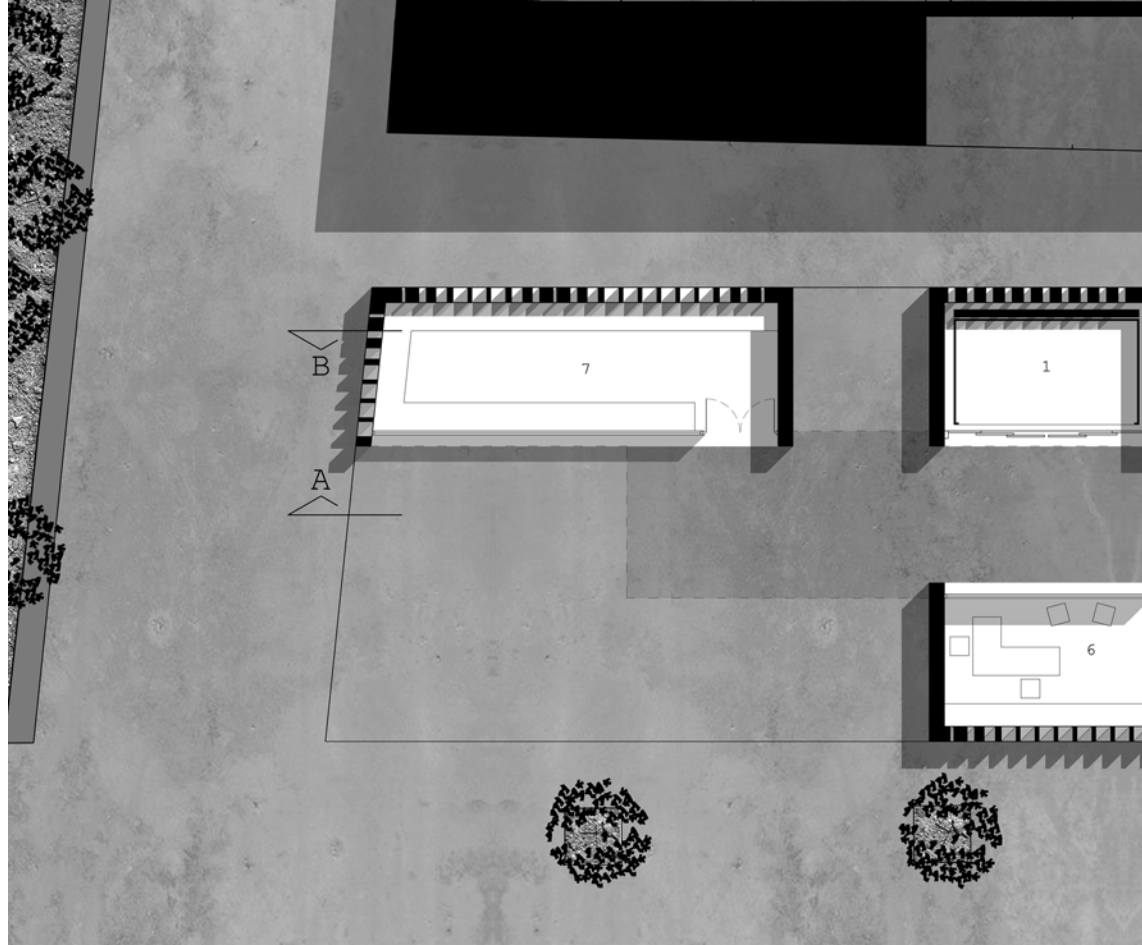

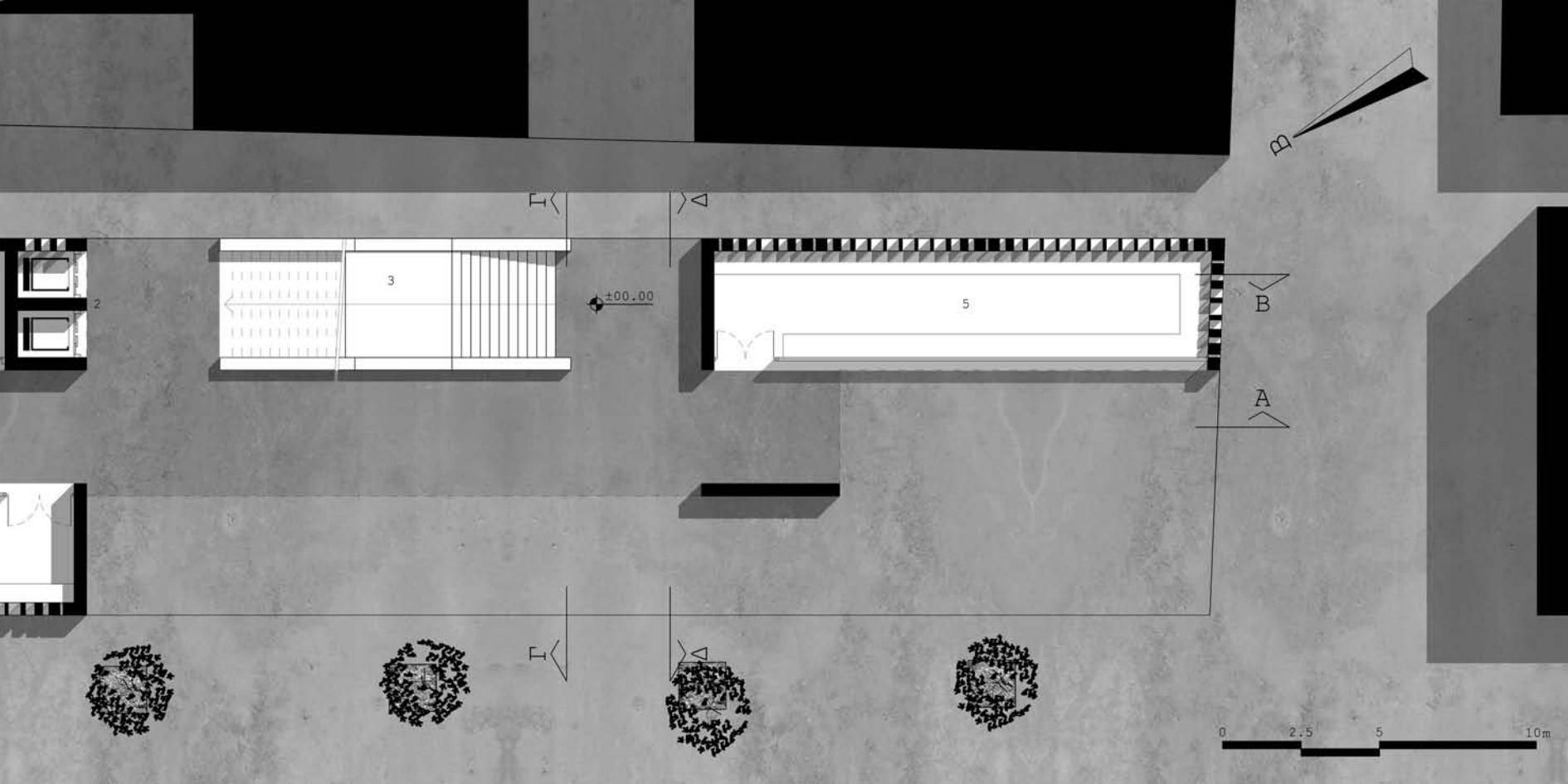
ΚΑΤΟΨΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ

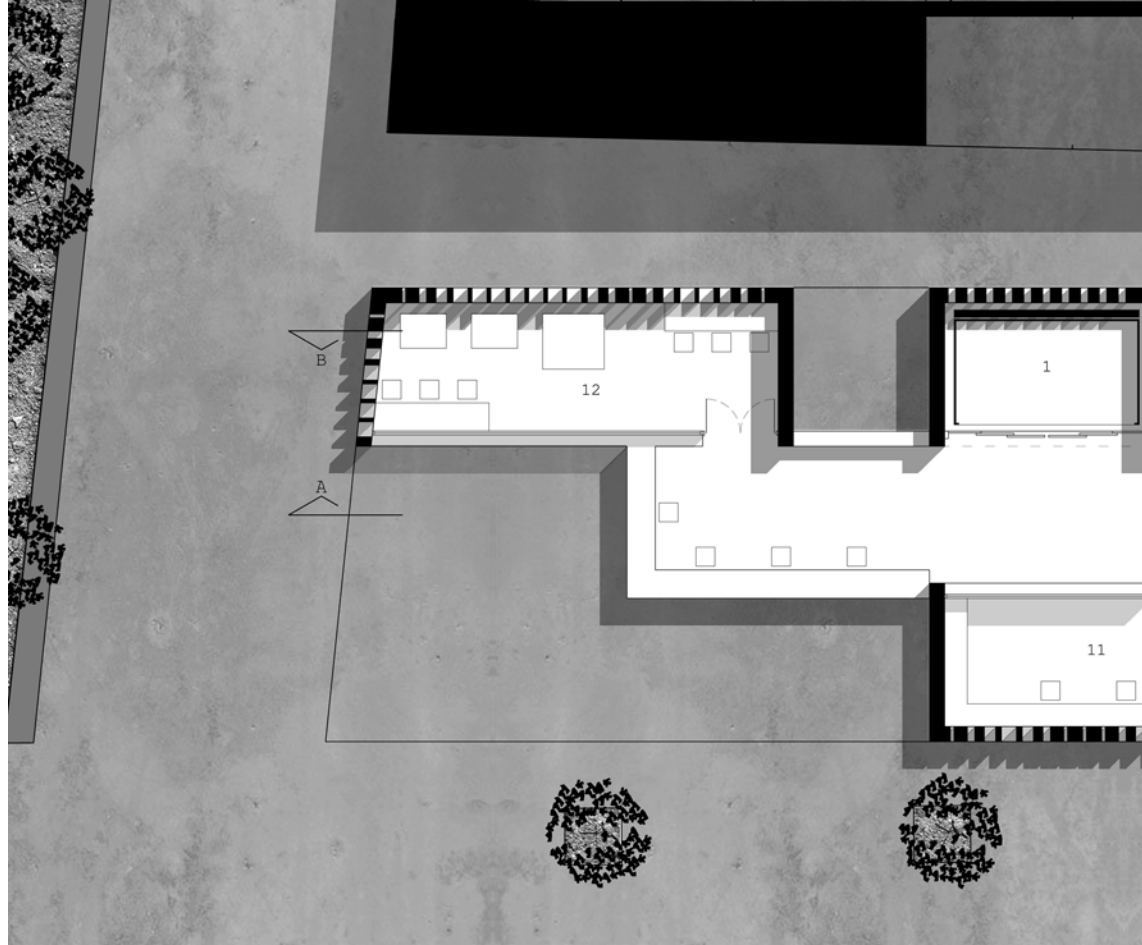

ΚΑΤΩΦΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΚΑΤΟΨΗ Α' ΕΠΙΠΕΔΟΥ

2

3

8

9

10

+04.00

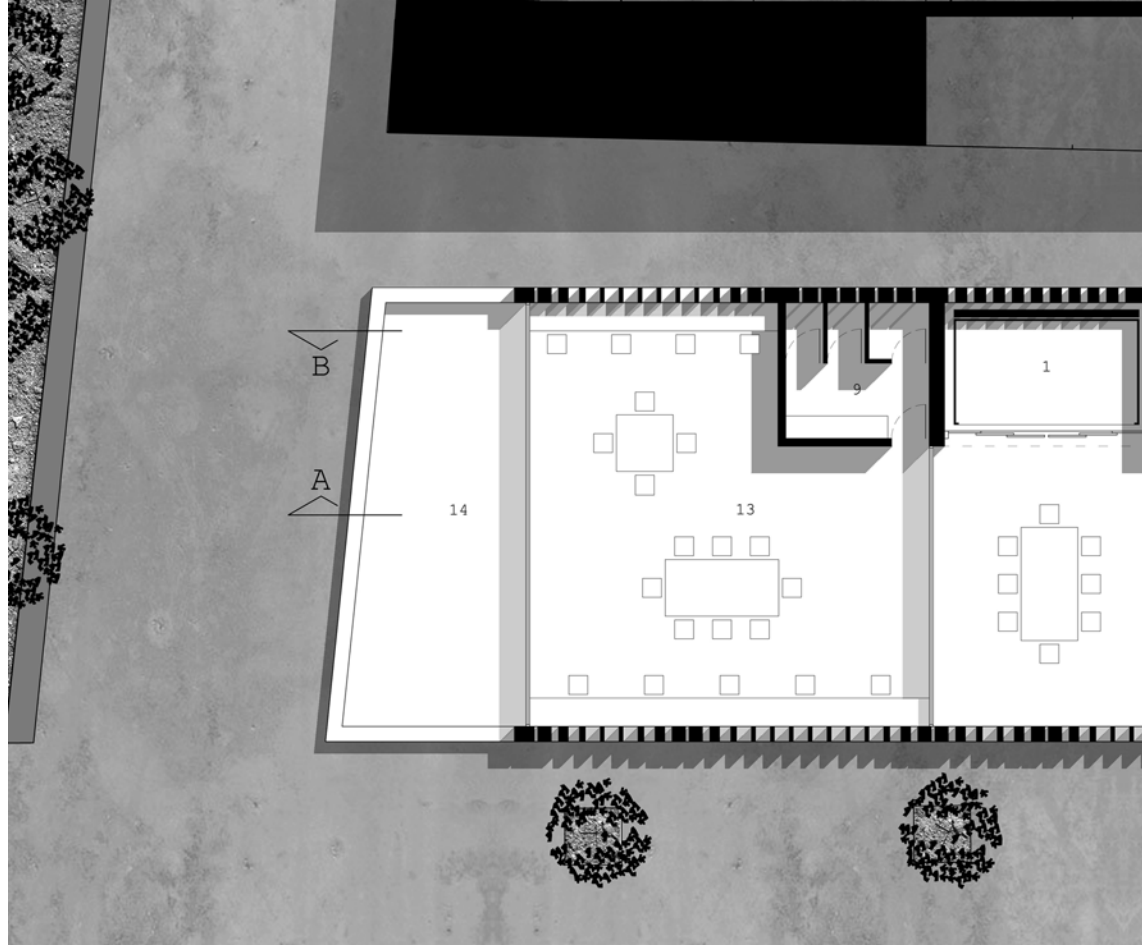
B

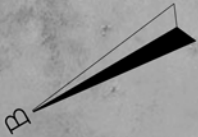
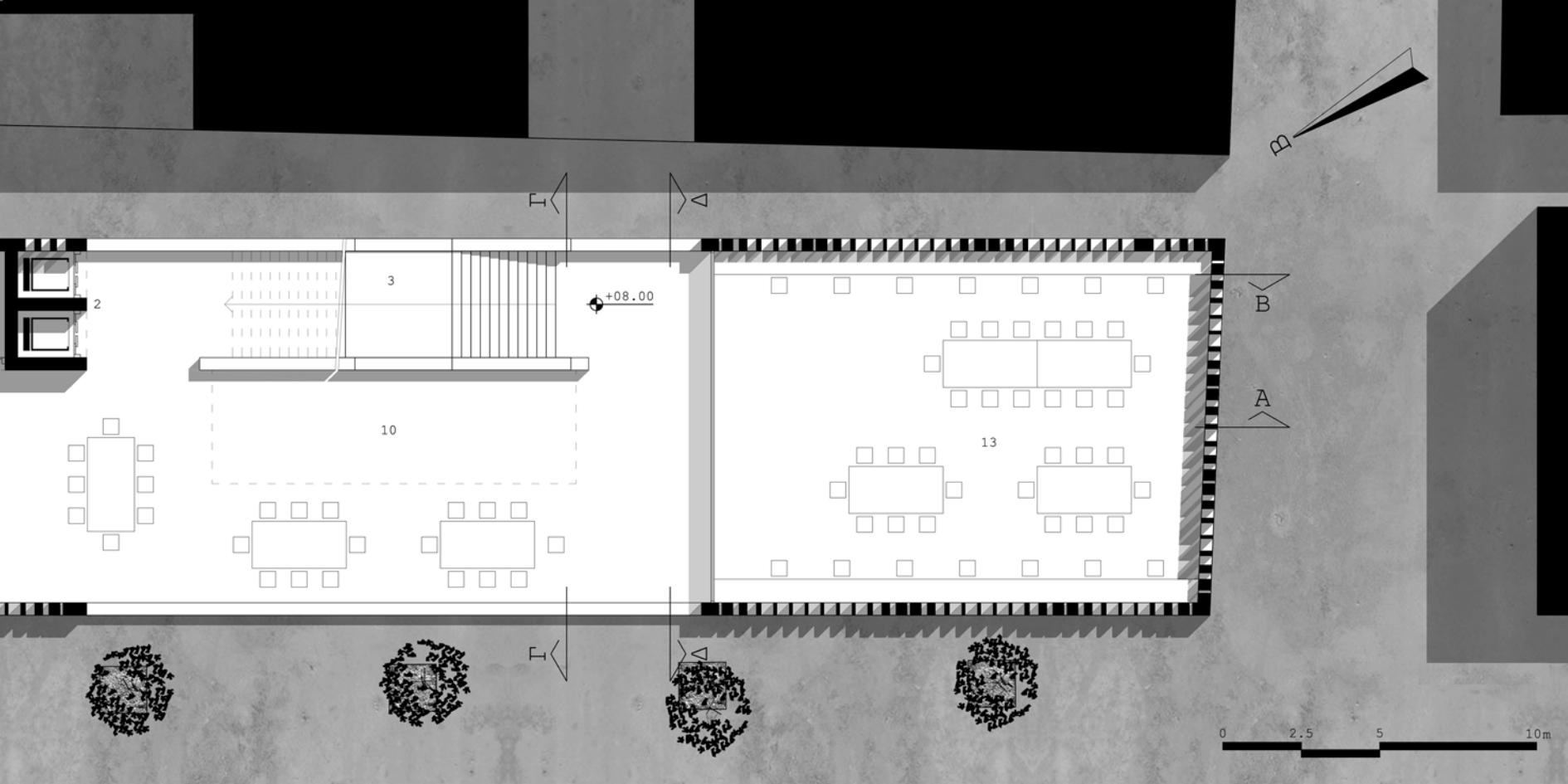
B

A

0 2.5 5 10m

ΚΑΤΩΦΗ Β' ΕΠΙΠΕΔΟΥ

+08.00

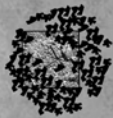
2

3

10

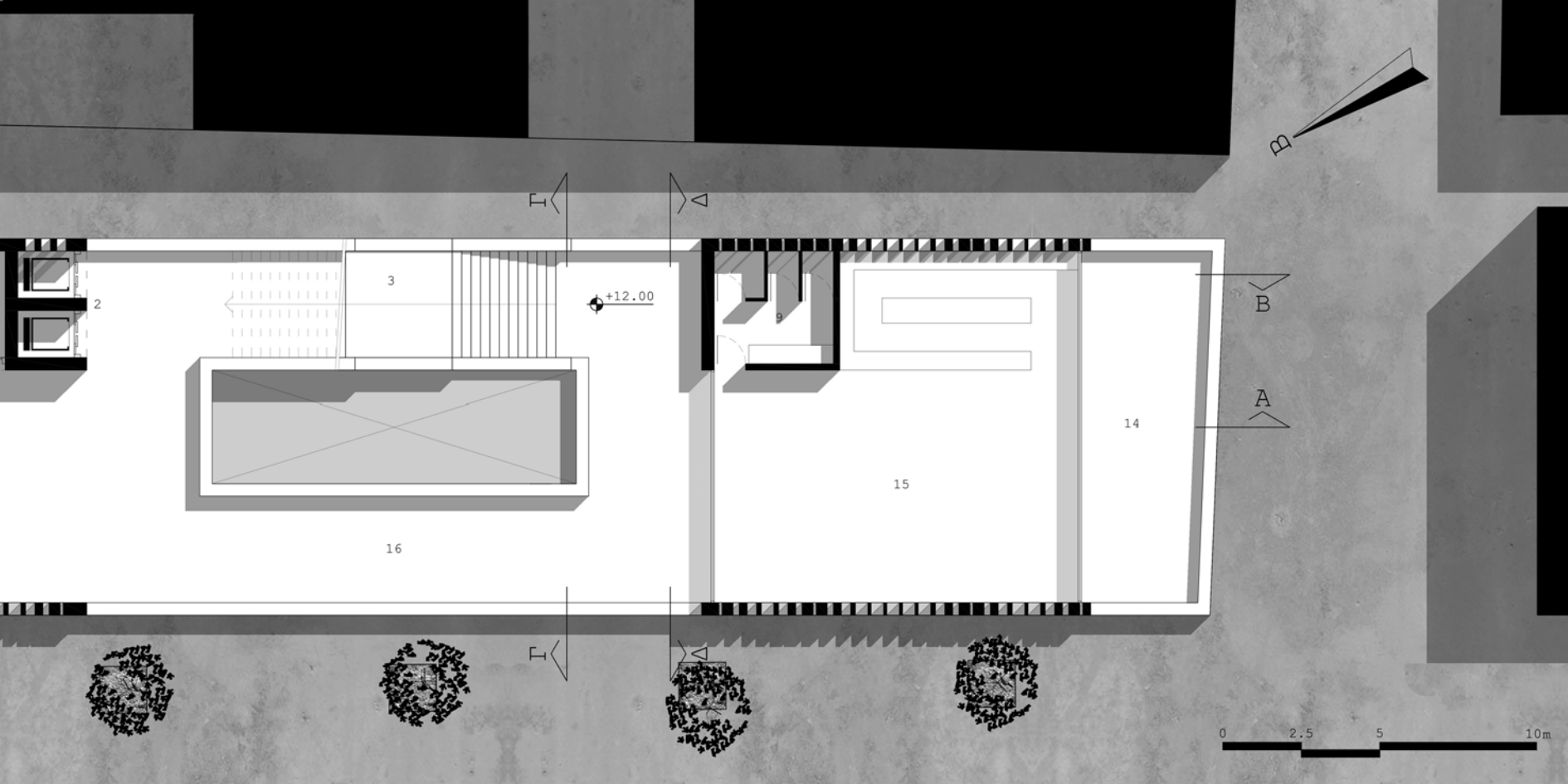
13

0 2.5 5 10m

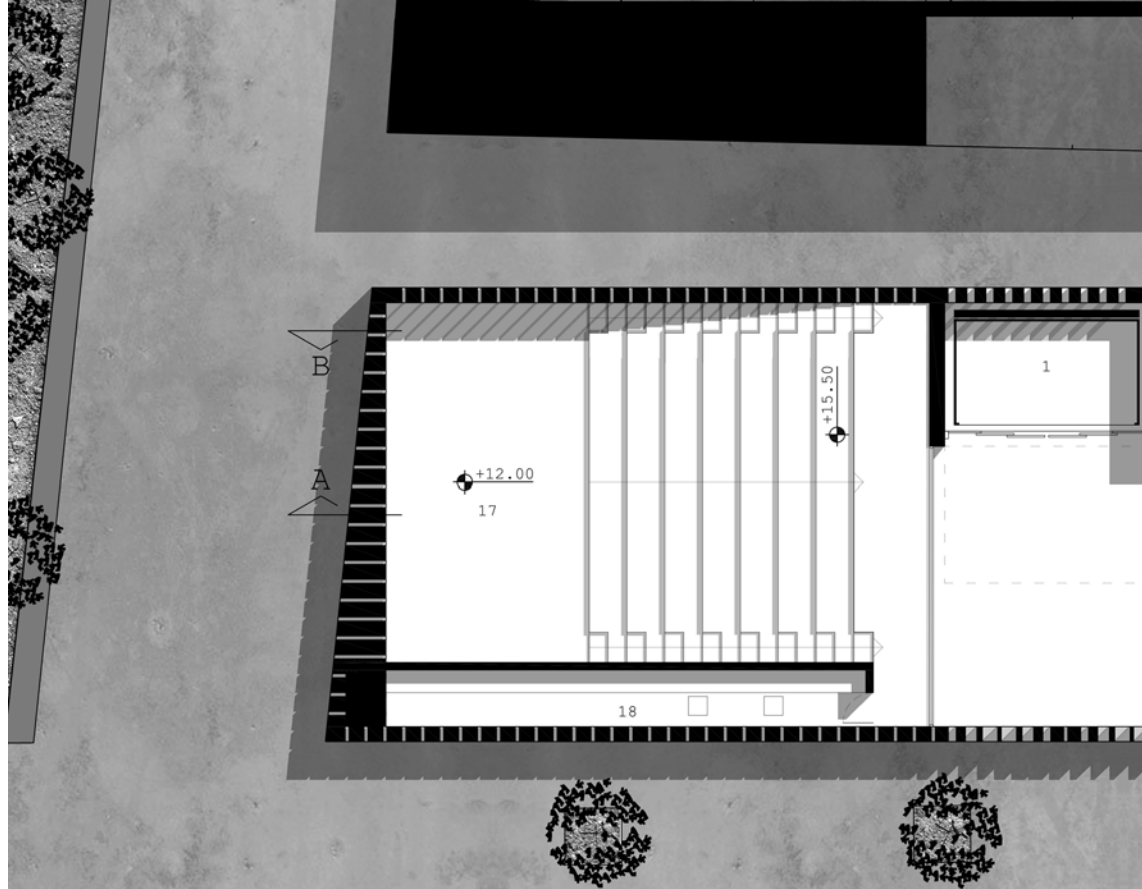

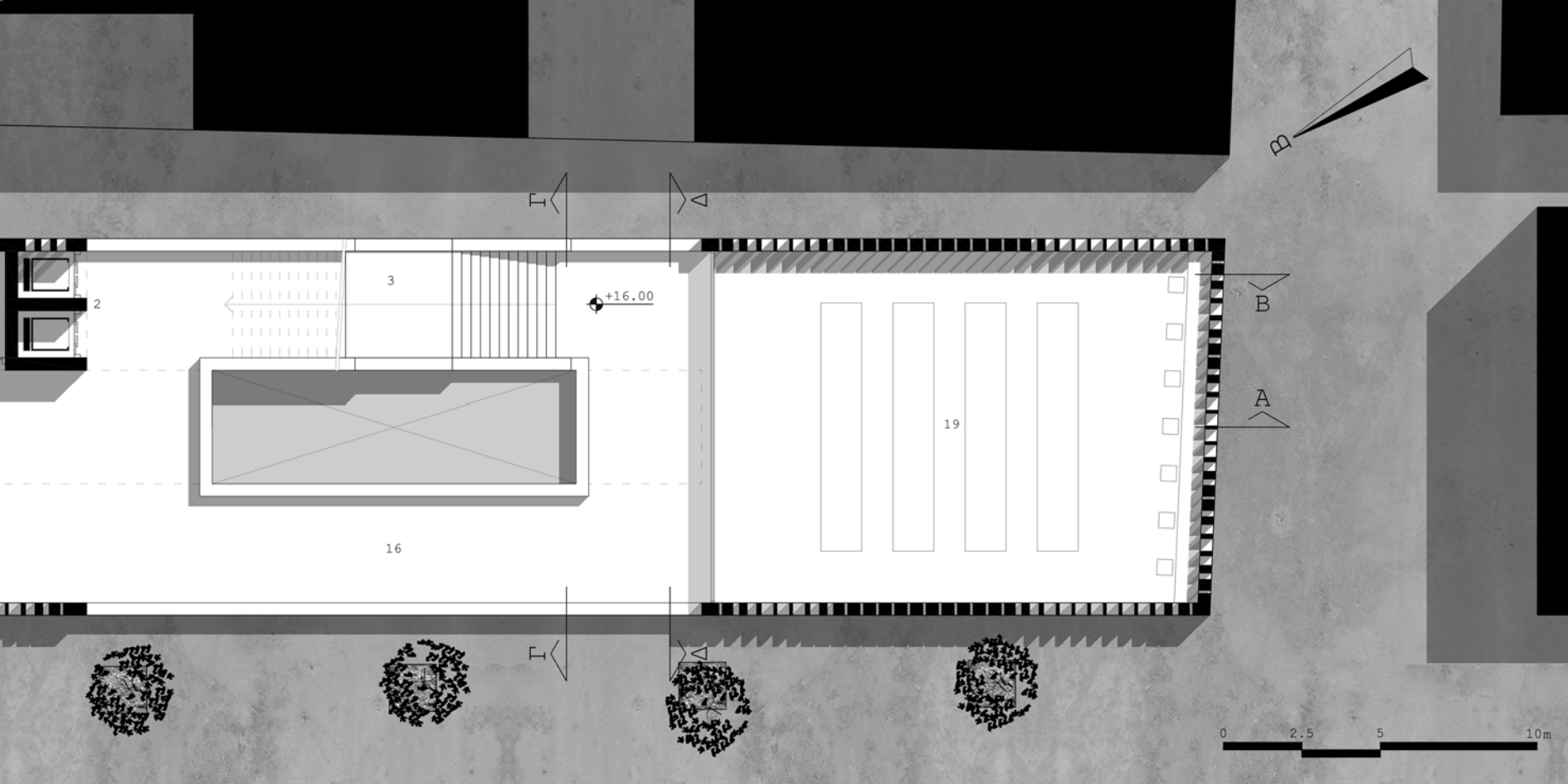
ΚΑΤΟΥΗ Γ' ΕΠΙΠΕΔΟΥ

ΚΑΤΟΨΗ Δ' ΕΠΙΠΕΔΟΥ

2

3

16

+16.00

19

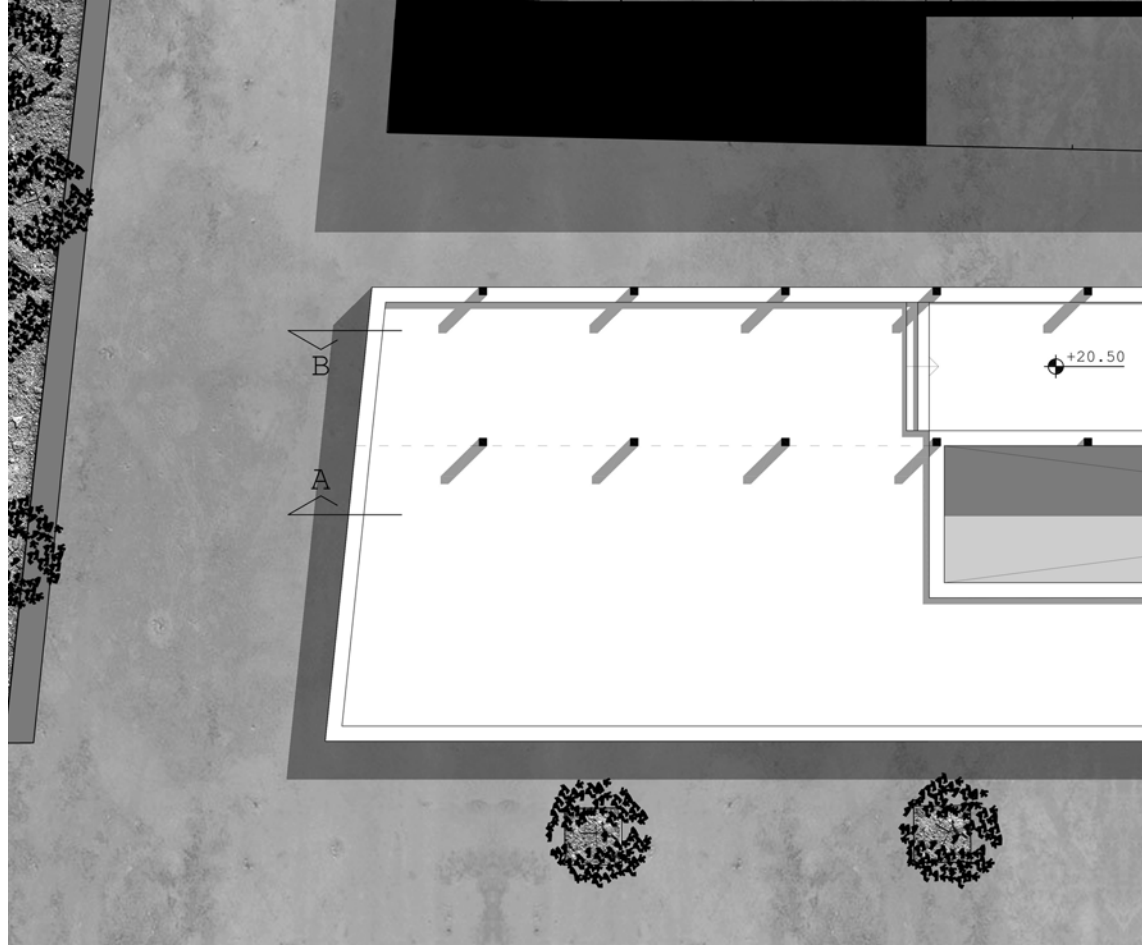
B

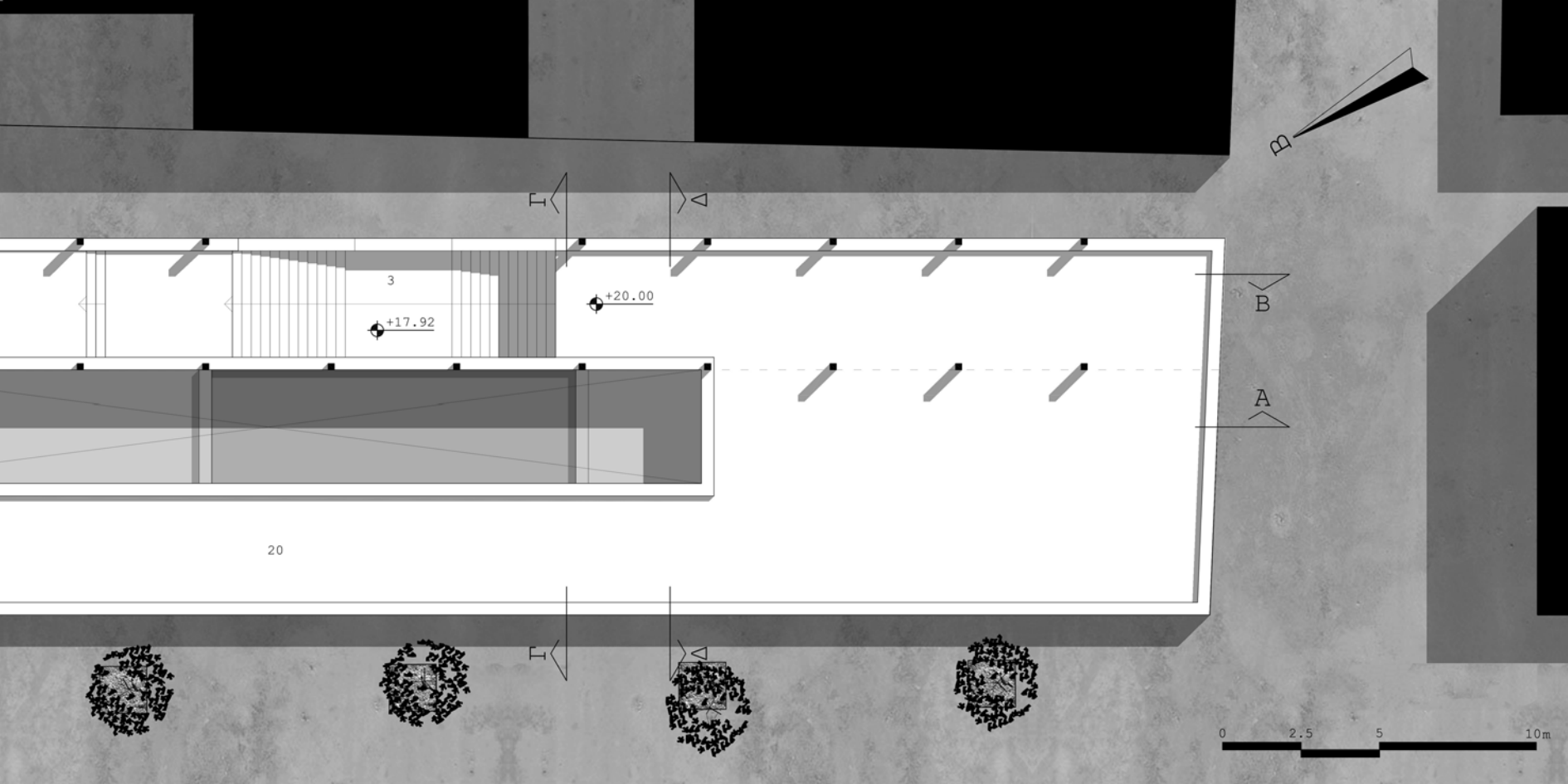
B

A

0 2.5 5 10m

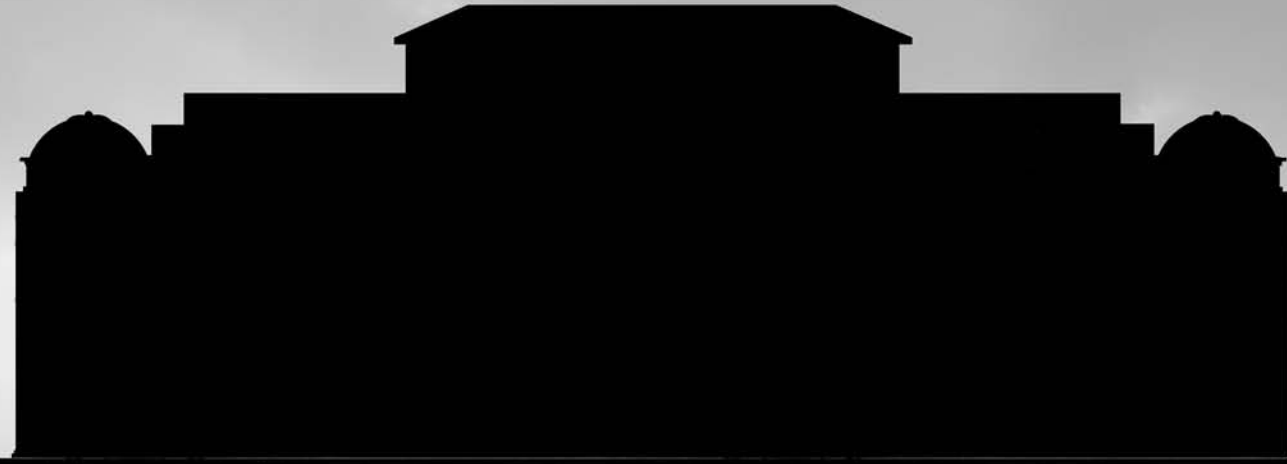
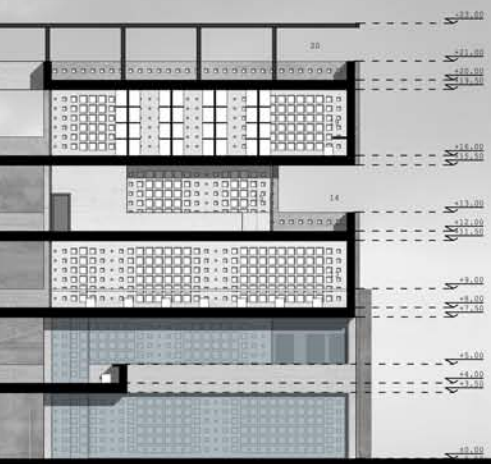
ΚΑΤΟΨΗ Ε' ΕΠΙΠΕΔΟΥ

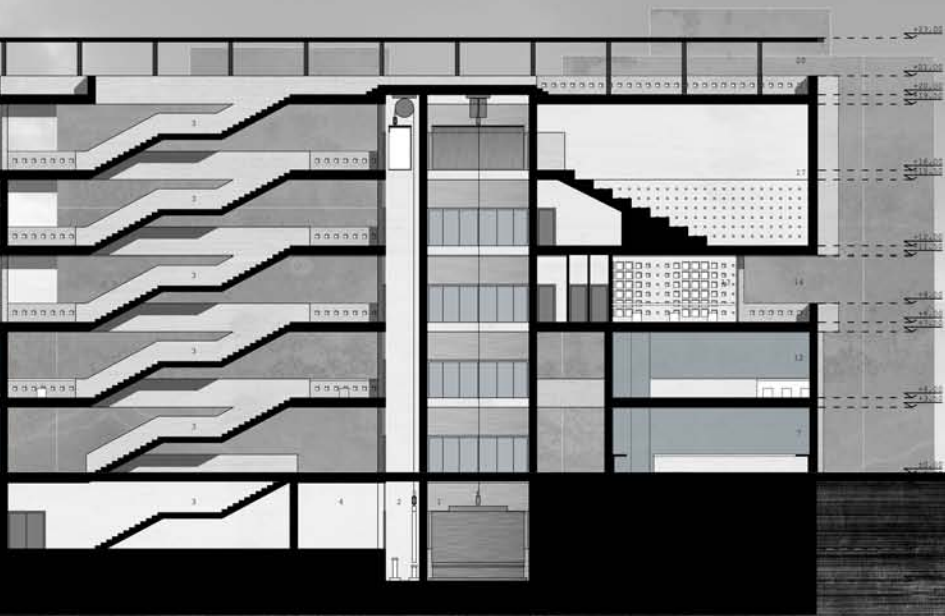

TOMH A_A

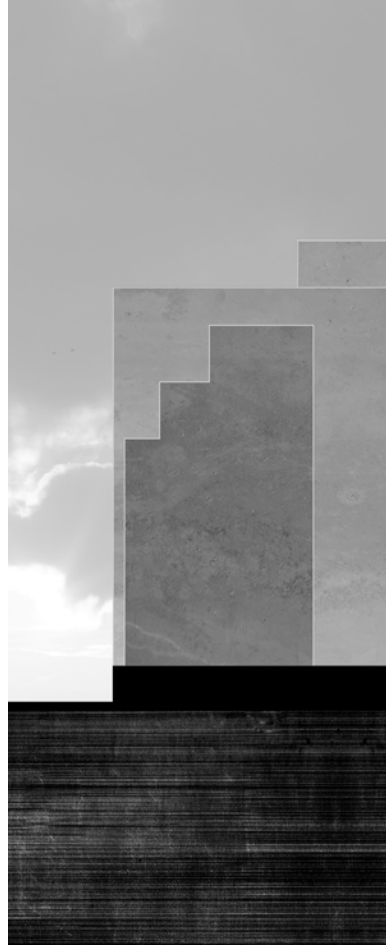

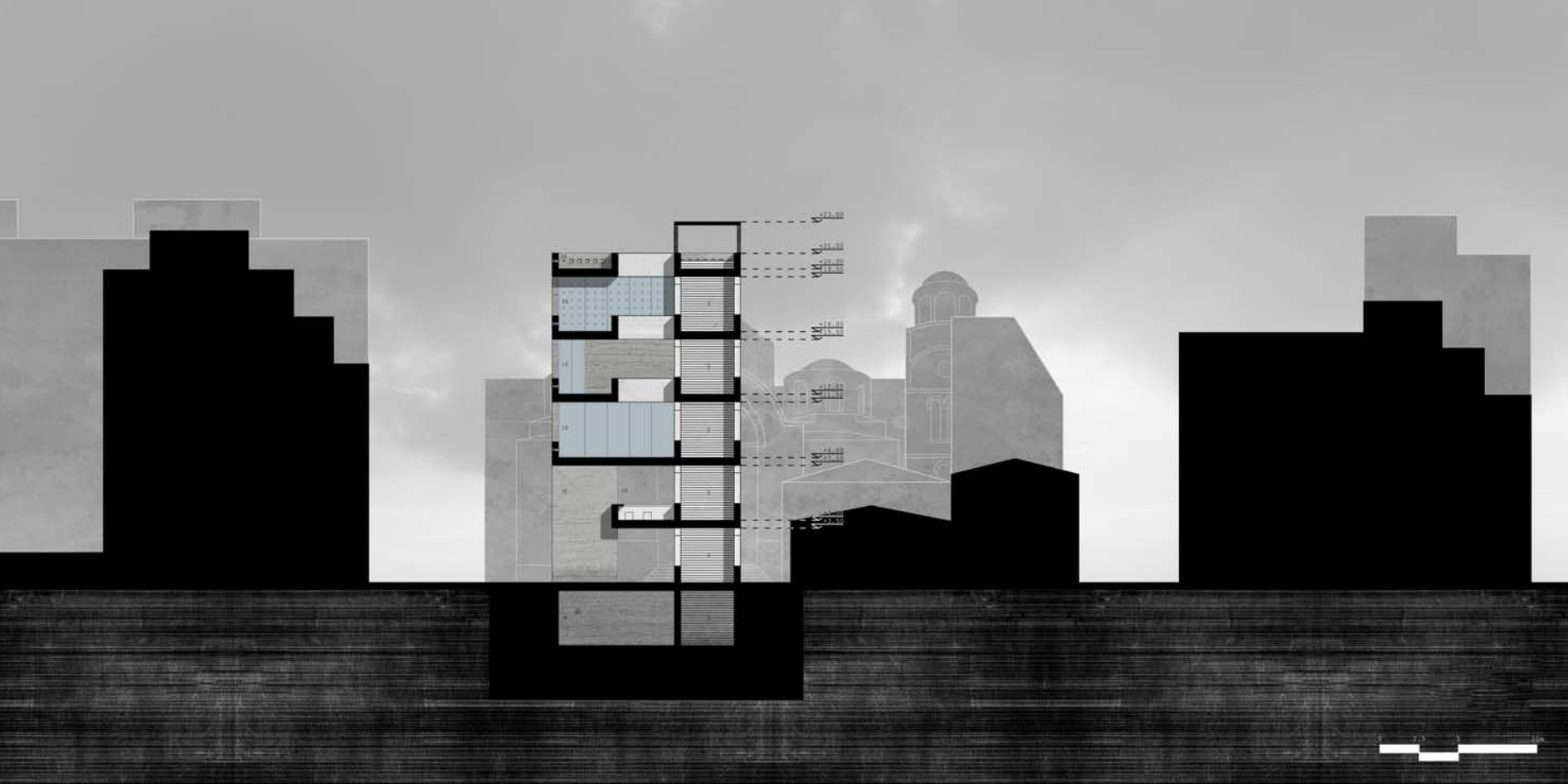

TOMH B_B

TOMH Γ_Γ

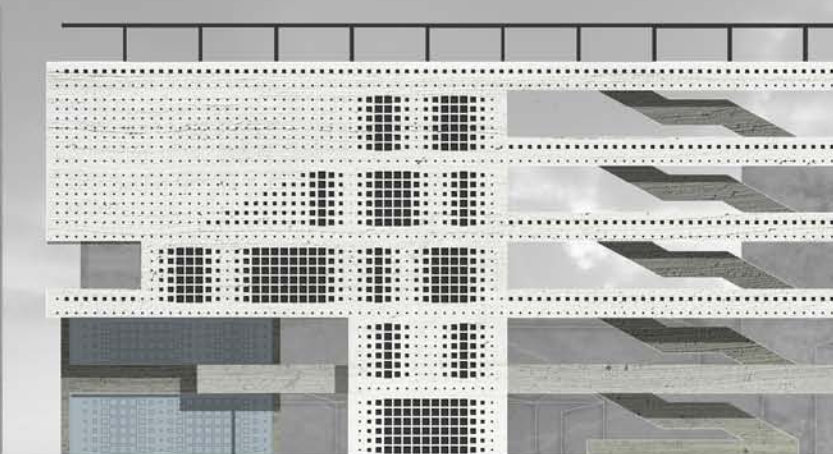

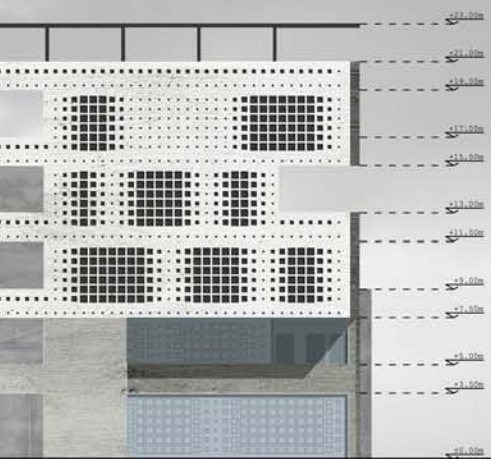
TOMH Δ_Δ

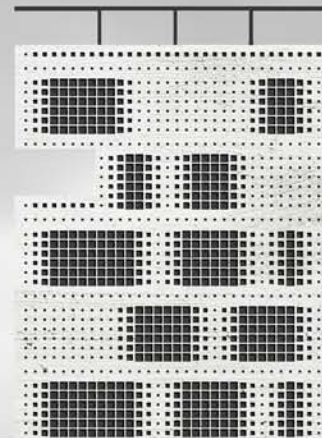

ΟΨΗ ΟΔΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

41.50m
41.50m
41.50m
41.50m
41.50m
41.50m
41.50m
41.50m
41.50m
41.50m

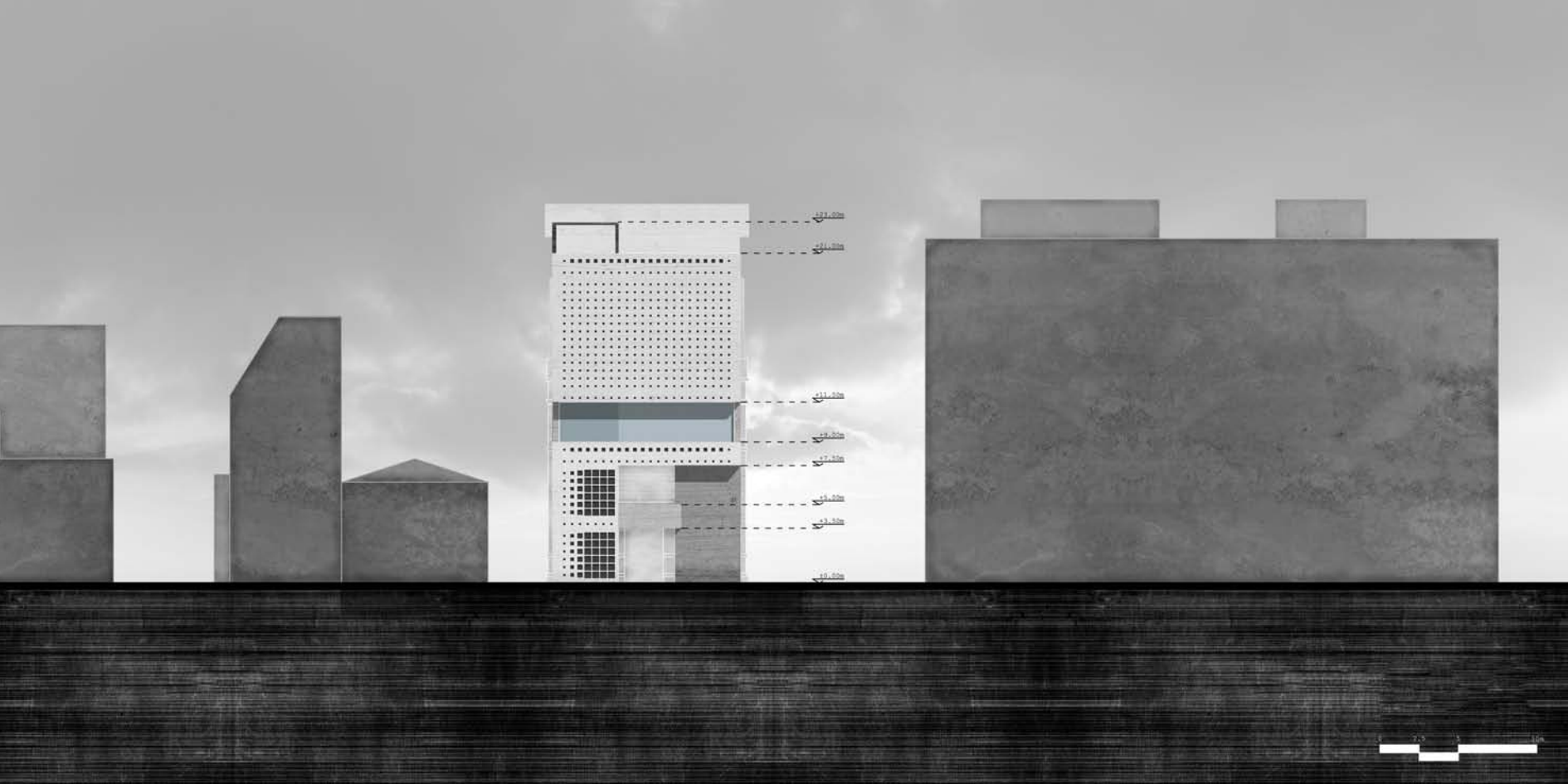

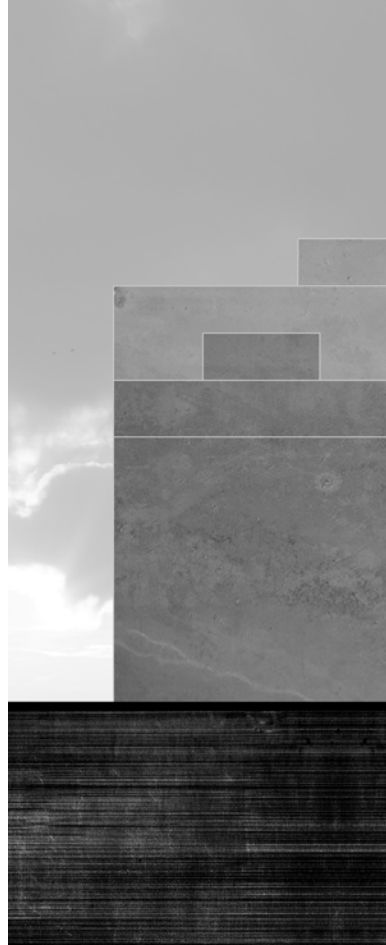
ΟΨΗ ΟΔΟΥ ΣΚΟΠΕΛΟΥ

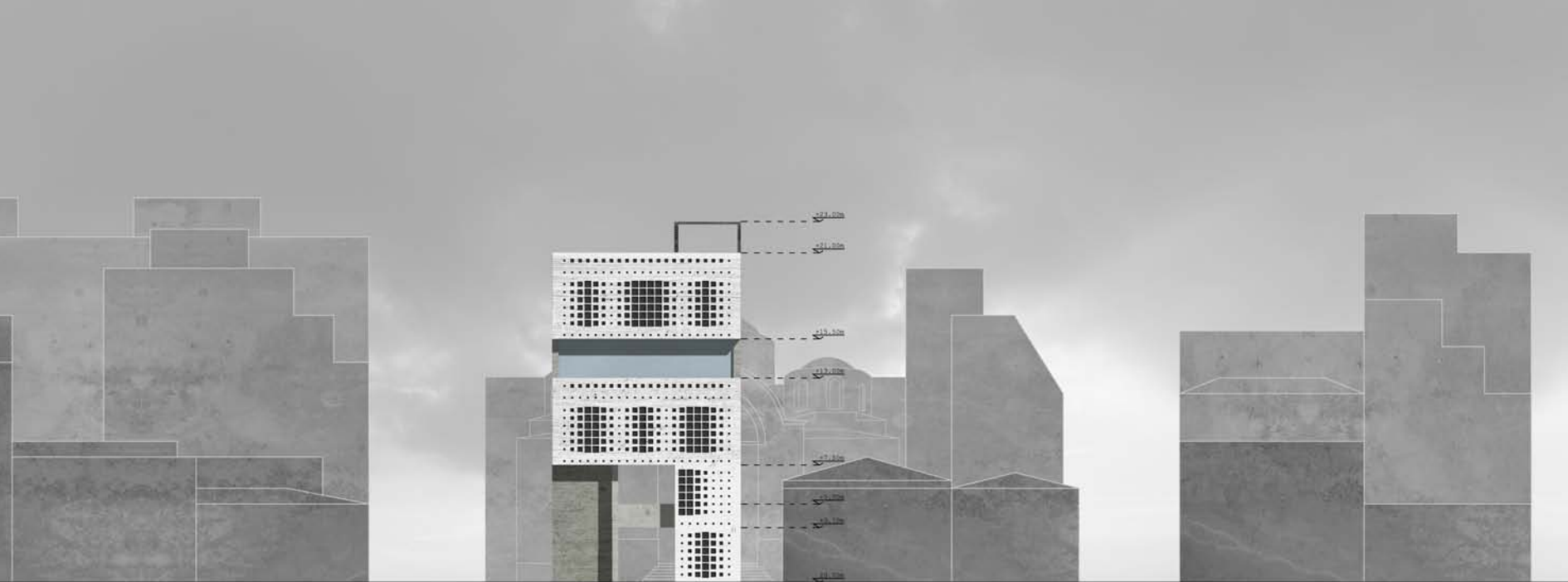
ΟΨΗ ΟΔΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

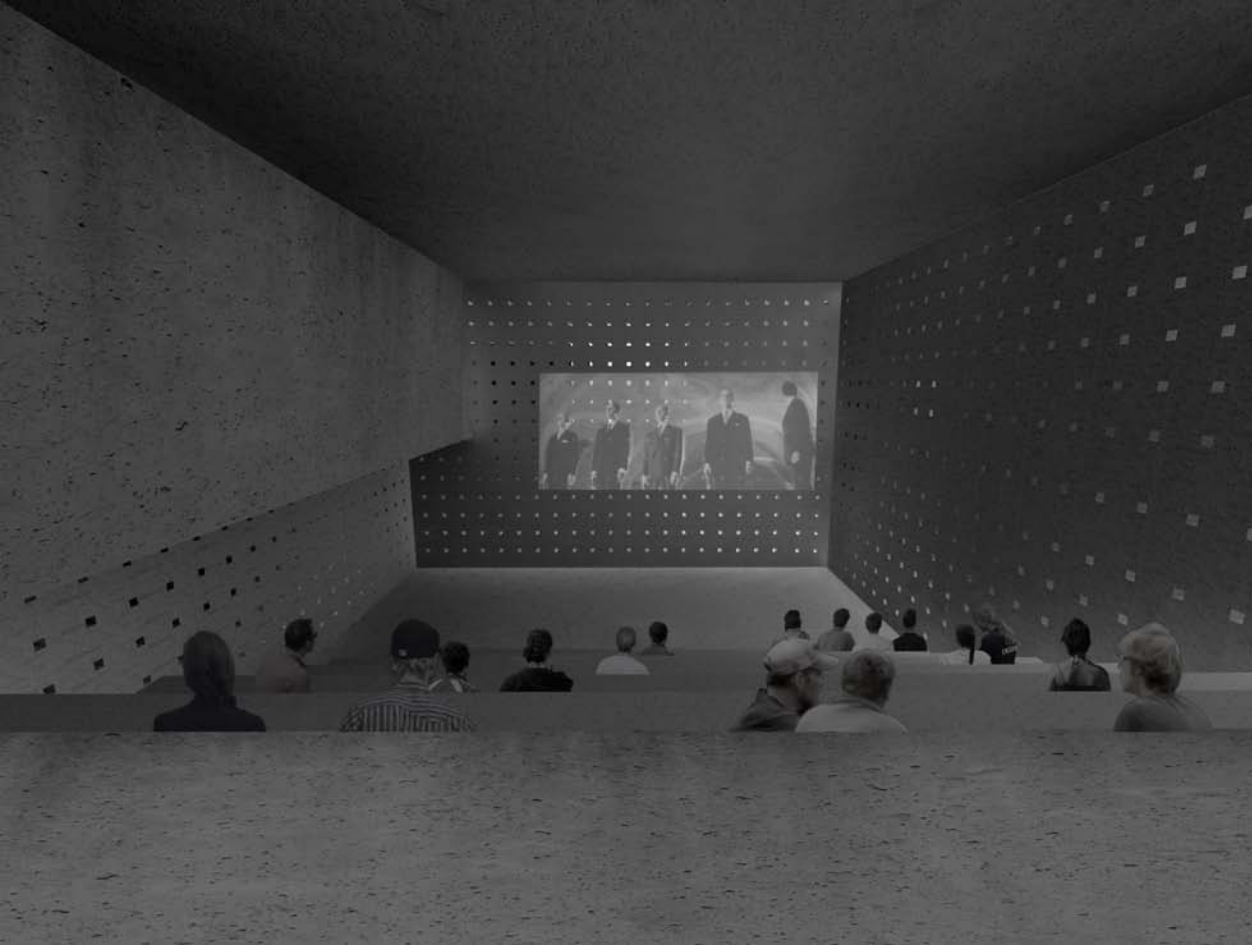

ΟΨΗ ΟΔΟΥ ΕΡΜΟΥ

ΕΙΚΟΝΕΣ

αμφιθέατρο, γ-δ επίπεδο

κλειστός χώρος εργασίας, β επίπεδο

χώρος έκθεσης/καθιστικό, γ επίπεδο

ελεύθερος χώρος/ταράτσα, ε επίπεδο

βιβλιογραφία

Hertzberger, H. 2002(1991). Μαθήματα για σπουδαστές αρχιτεκτονικής, μτφ. Τσοχαντάρη Τ. Αθήνα: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις ΕΜΠ

Hill, J., 2003. Actions of Architecture, Architects and Creative Users. London: Routledge

Raumlaborberlin, 2008. Acting in public. Berlin: Jovis Verlag GmbH

Rosa, L., Weinland, U., 2013. Handmade Urbanism. Berlin: Jovis Verlag GmbH

Λέφας, Π., 2008. Αρχιτεκτονική και Κατοίκηση - από τον Heidegger στον Koolhaas. Αθήνα: Πλέθρον

Στεργίου, Λ., επιμ., 2011. Against all odds - ethics aesthetics - book catalogue. Αθήνα: Παπασωτηρίου

ερευνητικές εργασίες

Δαμβοπούλου, Α. 2013. Συμμετοχικός Σχεδιασμός Εανά:προς την ανανέωση της σχέσης αρχιτέκτονα και χρήστη, ερευνητική εργασία, Τ.Α.Μ Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, επιβλ. καθηγητές: Γαβρήλου Έβελυν, Λυκουριώτη Τρις. Βόλος: αυτοέκδοση

Σαράντη, Α., 2012. Συλλογικές Δομές και Ερμηνείες του Δημόσιου Χώρου - Η Συμμετοχή ως Καταλύτης στην Επικοινωνιακή Διάσταση της Αρχιτεκτονικής', ερευνητική εργασία, Τ.Α.Μ Πολυτεχνίο Κρήτης, επιβλ. καθηγητής: Βαζάκας Αλέξανδρος. Χανιά: αυτοέκδοση

άλλες πηγές

Harvey, D., 2009. Για το δικαίωμα στην πόλη. Ομιλία στο World Social Forum, Belem, Βραζιλία, 27/1-1/2/2009

Δημητρίου, Ο., 2013. Whose commons? Dilemmas of commoning practices in an Athenian public space. Παρουσίαση συμποσίου Cities of the Mediterranean I, 27/5/2013

Κλειδωνάς, Α., 2011. Είμαστε όλοι αρχιτέκτονες/Από τον σχεδιασμό στον αυτοσχεδιασμό. Εισήγηση στο 11ο Πανελλήνιο Αρχιτεκτονικό Συνέδριο ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ, Αθήνα, 17-20/3/2011

ιστότοποι

Atelier d'architecture autogérée <<http://www.urbantactics.org/>> [τελευταία επίσκεψη 1/9/2014]

EXYZT <<http://www.exyzt.org/>> [τελευταία επίσκεψη 1/9/2014]

Raumlabor <<http://www.raumlabor.net/>> [τελευταία επίσκεψη 1/9/2014]

